

ГРАД БАЊА ЛУКА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ
РАЗВОЈ И СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ

Извјештај о реализацији
Стратегије развоја града Бања Лука у периоду
2007-2019. године
закључно са 2016. годином

Октобар, 2017. године

Садржај:

	Увод.....	3
1.	Методолошки приступ	4
2.	Услови у којима је реализована Стратегија	6
3.	Реализација Стратегије	9
3.1.	Стратешки циљ С1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима....	9
3.2.	Стратешки циљ С2: Диверзификована економска структура која обезбјеђује пуну запосленост.....	10
3.3.	Стратешки циљ С3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност	11
3.4.	Стратешки циљ С4: Добро интегрисана локална заједница.....	12
3.5.	Стратешки циљ С5: Ревитализовано сеоско подручје града са обезбјеђеним условима за одрживи развој.....	13
4.	Закључци и препоруке.....	15
5.	ПРИЛОГ : Детаљнији преглед реализације пројеката по стратешким циљевима .	18

Преглед табела

Табела 1: Кретање буџетских прихода и расхода од 2010. до 2015. године (стр.6)

Табела 2: Стратешки циљ С1 и оперативни циљеви (стр.9)

Табела 3: Стратешки циљ С2 и оперативни циљеви (стр.10)

Табела 4: Стратешки циљ С3 и оперативни циљеви (стр.11)

Табела 5: Стратешки циљ С4 и оперативни циљеви (стр.12)

Табела 6: Стратешки циљ С5 и оперативни циљеви (стр.13)

Табела 7: Рекапитулација резултата реализације Стратегије (стр.15)

Табела 8 :Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С1 (стр.18)

Табела 9: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С2 (стр.31)

Табела 10: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С3 (стр.43)

Табела 11: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С4 (стр.51)

Табела 12: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С5 (стр.58)

Увод

Стратегија развоја града Бања Лука у периоду 2007-2015. године (у даљем тексту: Стратегија), представља плански документ града Бања Лука, усвојен на сједници Скупштине града одржаној у априлу 2008. године.

Скупштина града Бања Лука на 39. сједници, одржаној 24.11.2015. године, донијела је Одлуку о измјени Одлуке о усвајању Стратегије развоја града Бања Лука за период од 2007-2015. године. Овом Одлуком, продужен је плански период важења Стратегије развоја града Бања Лука за наредне 4 године, односно закључно са 31.12.2019. године, у циљу реализације планираних и започетих пројеката.

Стратегија има за циљ да покрене све расположиве развојне потенцијале града Бања Луке, те отвори нову страницу у њеном развоју, на добробит свих грађана који су заинтересовани за добро осмишљен и вођен процес развоја града.

Стратегијом је утврђена визија развоја града Бања Лука.

Модеран европски град утемељен на људским правима у којем грађани и посјетиоци имају једнаке могућности да активно учествују у његовом животу и у којем млади имају посебно мјесто.

Безбједна, хумана урбана средина здравог живота са богатим културним и спортским садржајима у којој се препознају и вреднују предузетништво, знање, способност и постигнути резултати.

Документом Стратегије, утврђени су стратешки развојни циљеви, који су даље разрађени кроз оперативне циљеве, а исти на програме и пројекте. Стратешки циљеви су:

- ❖ C1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима
- ❖ C2: Диверзификована економска структура, која обезбјеђује пуну запосленост
- ❖ C3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност
- ❖ C4: Добро интегрисана локална заједница
- ❖ C5: Ревитализовано сеоско подручје Града, са обезбијеђеним условима за самоодрживи развој.

Саставни дио Стратегије је и програмско - пројектни дио који је у функцији реализације утврђених стратешких циљева и остваривању дефинисане визије развоја Града.

1. Методолошки приступ

Процес реализације Стратегије почео је након усвајања документа у Скупштини града кроз реализацију пројеката који представљају редовну активност Градске управе и њених институција. У складу са Методологијом процеса имплементације Стратегије развоја града Бања Лука, главну улогу у имплементацији Стратегије имају Градоначелник и Скупштина града, који истовремено имају функцију институције и функцију институционалног механизма. Они заједно са Одбором за праћење провођења Стратегије развоја града Бања Лука, имају улогу пратити и усмјеравати процес имплементације, те доносити одлуке о оцјени остварења стратешких циљева, оперативних циљева и програма и одлуке о усвајању ревидираног стратешког документа развоја града.

За припрему Извјештаја о реализацији Стратегије, учествовање у припреми и изради стратешких развојних докумената и развојних планова града Бања Лука и праћење реализације истих, у оквиру Градске управе, у складу са Правилником о унутрашњој организацији послова и систематизацији радних мјеста у Градској управи града Бања Лука, од 01.01.2017. године, задужено је Одјељење за локални економски развој и стратешко планирање.

Први Извјештај о реализацији Стратегије сачињен је три године након њеног усвајања, у марту 2011. године. Извјештај је обухватио анализу реализације документа и анализу услова у којима се одвијала реализација утврђених циљева, програма и пројеката у наведеном периоду. На основу извршених анализа, уочено је да постоји потреба за ажурирањем документа Стратегије. У складу с тим, израђен је Ревидирани програмско - пројектни дио Стратегије, усвојен на сједници Скупштине града у априлу 2012. године. У Ревидираном документу нису измијењени стратешки и оперативни циљеви. Ревидирани су сегменти који се тичу улагања и извора средстава намјењених за имплементацију пројеката. Ревидирани програмско – пројектни дио Стратегије садржи мањи број пројеката у односу на првобитни документ, односно чини га 112 пројеката укупне процијењене вриједности од око 850 милиона конвертибилних марака (КМ), при чему је процијењено учешће финансирања од стране Града око 500 милиона КМ.

Други Извјештај о реализацији Стратегије, израђен је и усвојен од стране Скупштине града у јануару 2014. године. Он је обухватио анализу реализације Стратегије закључно са стањем реализације пројеката на дан 30.11.2013. године.

Трећи Извјештај о реализацији Стратегије, израђен је и усвојен од стране Скупштине града у априлу 2015. године. Он је обухватио анализу реализације Стратегије закључно са стањем реализације пројеката на дан 31.12.2014. године.

Четврти Извјештај о реализацији Стратегије, израђен је током 2016. године, те усвојен од стране скупштине Града у априлу 2016. године. Он је обухватио анализу реализације Стратегије закључно са стањем реализације пројеката на дан 31.12. 2015. године.

Дефинисани институционални оквир у процесу праћења реализације Стратегије чине Градоначелник и Скупштина града те Одбор за праћење провођења Стратегије развоја града (у даљем тексту: Одбор).

Одбор је именован Одлуком о образовању повремених радних тијела Одбора за праћење провођења Стратегије развоја града Бања Луке у периоду 2016-2019. године, коју је Скупштина града донијела у марту 2017. године.

Одбор чине: три представника Градске управе, четири одборника Скупштине града и по један представник привредног сектора и сектора цивилног друштва. Задатак Одбора је да, у сарадњи са организационим јединицама Градске управе Града, прати поступак провођења Стратегије у периоду од 2016-2019. године.

Са сврхом оперативнијег и стручнијег рада, са Одбором сарађују именоване радне групе за поједине стратешке циљеве. Радне групе чине стручне особе за подручје сваког стратешког циља и задужене су за анализирање стања и предлагање нових рјешења у процесу реализације Стратегије и њеног ажурирања и ревидирања. Планирано је да Одбор врши функцију координације између интереса локалне заједнице, њених истакнутих представника, извршне власти и имплементатора програма и пројеката.

У овом Извјештају о реализацији Стратегије (у даљем тексту: Извјештај), дата је анализа реализације Стратегије закључно са 2016. годином. Основ за израду Извјештаја били су: Ревидирани програмско-пројектни дио Стратегије, те претходни извјештаји о реализацији које је усвојила Скупштина града.

У Детаљнијем прегледу реализације пројеката по стратешким циљевима (сегмент 5. ПРИЛОГ), у складу са Ревидираним програмско - пројектним дијелом Стратегије, дати су сљедећи подаци о пројектима: назив пројекта, процијењена вриједност укупних улагања у конвертибилним маркама, до сада реализована средства у конвертибилним маркама закључно са 2016. годином, опис реализованих активности, период реализације, носилац имплементације те статус пројекта. Како се ради о редовном годишњем извјештавању, у табелама су дати подаци за реализацију активности током 2016. године.

Извјештај је припремљен на основу информација прикупљених од стране организационих јединица Градске управе Града Бања Лука, институција Града Бања Лука, радних група за праћење реализације Стратегије по стратешким циљевима и других учесника у реализацији документа.

Извјештајем су дате оцјене испуњења стратешких циљева кроз анализу реализације пројеката дефинисаних у оквиру оперативних циљева и програма у оквиру сваког стратешког циља.

2. Услови у којима је реализована Стратегија

На услове реализације Стратегије утицало је неколико значајних фактора.

Први од њих су последице финансијске кризе свјетских размјера које су условиле пад привредне активности које су се неповољно одразиле на буџет Града, као најзначајнијег извора финансирања дефинисаног у Стратегији.

Тренд кретања буџетских прихода и расхода града Бања Лука у последњих шест година, приказан је у Табели 1.

Табела 1. Кретање буџетских прихода и расхода у периоду 2011. до 2016. године

Година	План (KM)	Реализација прихода (KM)	Реализација расхода (KM)
2011	152.105.000,00	151.843.062,97	152.130.566,33
2012	177.476.000,00	166.131.891,65	174.034.855,38
2013	180.932.000,00	172.716.577,44	174.293.734,07
2014	128.880.000,00	118.126.576,37	125.267.214,54
2015	118.730.000,00	120.758.582,86	113.818.547,76
2016	138.960.000,00	129.831.939,29	128.456.161,21

* Приказани реализовани приходи и расходи (за посматране године) обухватају све приходе и примитке као и расходе и издатке у оквиру рачуноводственог фонда 01 (планирана буџетска средства), као и приходе и примитке и расходе и издатке реализоване у оквиру осталих рачуноводствених фондова (фондови 02, 03, 04 и 05, који се не планирају у оквиру редовног буџета).

Тренд реализације буџетских прихода директно је утицао на тренд реализације пројеката из Ревидираног програмско-пројектног дијела Стратегије.

Посебан утицај на реализацију Стратегије имале су поплаве које су се десиле у 2014. години. Значајно су смањена средства за реализацију Стратегије која су преусмјерена на хитне интервенције санације штета и заштиту од поплава. Настале штете од поплава на подручју Града процјењене су на ссa 74.000.000,00 KM.

Стратегијом је планирано да значајан извор финансирања пројеката буду претприступни фондови Европске уније. Напредак Босне и Херцеговине у процесу евроинтеграција одвијао се значајно спорије него што се то предвиђало у периоду израде документа. Током периода имплементације Стратегије развоја, Босни и Херцеговини, као потенцијалном кандидату за чланство у Европској унији, била су доступна само средства из прве двије компоненте ИПА фондова¹, при чему су средства у оквиру I компоненте намјењена углавном за помоћ у процесу транзиције и изградњи институција, углавном на државном или ентитетском нивоу. И поред тога, кроз процес програмирања ове компоненте, градска администрација је успјела да обезбиди средства неколико значајних пројеката:

- Пројекат *Ремоделација и ревитализација тврђаве Кастел*

За реализацију пројекта *Ремоделација и ревитализација тврђаве Кастел*, Град Бања Лука је путем Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, пријавио пројекат „Реконструкција и ремоделација цјелине 9 – Историјски музеј и источно двориште“, на програм ИПА 2011, те су за исти одобрена средства у износу од 2,5 милиона евра. Током децембра 2012. године, у склопу активности на спровођењу

¹ http://europa.ba/?page_id=44268

„Љубљана процес 2“, финансираном из програма ИПА 2011, кандидован је и пројекат „Реконструкција и ремоделација цјелине 2 – Културни центар са пратећим садржајима“. Током 2013. године, одобрена средства за овај пројекат износила су 1,13 милиона евра. Током реализације оба пројекта, дио радова и попутних активности био је финансиран и од стране Града Бања Лука.

Укупна средства до сада уложена у овај пројекат, а обезбијеђена из донаторских средстава (ИПА фондови), износе око 7.035,055,00 КМ, док је Град суфинансирао активности у износу од 2.172.396,56 КМ.

- Пројекат *Градски систем водоснабјевања и одвођења отпадних вода у граду Бања Лука*

Пројекат је имплементиран с циљем проширења водоводне мреже и прикључења рубних дијелова града на водоводни систем, као и проширење канализационе мреже и престанак испуштања непрерађене канализације директно у ријеку Врбас, унапређења квалитета воде и побољшања животних услова и заштите природних ресурса. Укупна вриједност пројекта је 37.209.338,00 КМ по потписаним споразумима, а извори финансирања су: кредитна средства КfW банке у износу од 19.558.300,00 КМ; затим грант од стране њемачке владе у износу од 7.823.320,00 КМ; грант из ИПА фонда у износу од 8.654.220,00 КМ и буџетска средства у износу од 1.173.498,00 КМ.

- Пројекат *Промоција Града Бањалука као пословног партнера*

Град Бања Лука је током 2014. године реализовао низ активности у оквиру Пројекта сертификације Града као повољног пословног окружења. Формиран је Тим за спровођење сертификације општина са повољним пословним окружењем, који је у току 2014. године, спровео низ активности везаних за поступак *BFC сертификације*, након којих је верификационим извјештајем у 2015. години, потврђено да је Град Бања Лука испунио услове за додјелу сертификата у оквиру Регионалног програма за унапређење конкурентности локалних самоуправа које се проводи у Србији, Хрватској, Македонији, те Босни и Херцеговини.

Овај програм намјењен је градовима и општинама који имају одговарајуће капацитете, стратешки су опредјељени да унаприједе привредни амбијент, привуку инвестиције и подстакну развој локалне економије. Овај програм покренуо је NALED (Национална алијанса за локални економски развој) из Републике Србије у сарадњи са USAID-ом (Америчка агенција за међународни развој) 2007. године.

Сертификат за Град Бања Луку, уручен је Градоначелнику на III Јадранском конгресу одржаном у Неуму, 26. маја 2015. године. Пројекат *Business Friendly Certification – BFC*, финансиран је од стране њемачке Агенције за међународну сарадњу (GIZ) са 20.000,00 КМ.

У оквиру програма прекограничне сарадње, као и регионалних и транснационалних програма (раније II компонента ИПА фондова), локалне заједнице имају могућност бити директни апликанти, мада се позиви за предају пројекта објављују ријетко и велика је конкуренција за добијање грант средства. И поред тога, градска администрација је, заједно са својим институцијама, у оквиру сваког позива припремала пројектне приједлоге и била учесник одређених пројеката. Међутим, чињеница да Босна и Херцеговина, до краја 2016. године, још увијек није добила статус кандидата за чланство у Европској унији и на тај начин није имала могућност да користи остале компоненте ИПА фондова, представљала је значајно ограничење у реализацији Стратегије.

Као трећи значајан фактор који је негативно утицао на процес реализације Стратегије, била је примјена Закона о јавно - приватном партнерству. Овај закон је у Републици Српској ступио на снагу средином 2009. године. Стратегијом је било планирано да многи, финансијски значајни пројекти, буду финансирани кроз јавно - приватно партнерство, што се у досадашњем периоду реализације Стратегије није десило. Приватни партнери, вјероватно због дуге и компликоване процедуре предвиђене законом, нису исказали довољан интерес за овом врстом сарадње. У наставку реализације пројеката из Стратегије потребно је изнаћи модалитете за финансирање пројеката по наведеном моделу јавног-приватног партнерства.

3. Реализација Стратегије

У наредним поглављима дат је кратак опис реализације Стратегије по стратешким циљевима, анализа степена реализације пројеката и разлози који су утицали да се поједини пројекти не реализују у планираном обиму и периоду. Такође, дате су информације и закључци који указују на разлоге и препреке током реализације пројеката из Стратегије.

Детаљније информације о реализацији сваког појединачног пројекта приказане су у прилогу овог извјештаја (Прилог: Детаљнији преглед реализације пројеката по стратешким циљевима).

3.1. Стратешки циљ С1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима

Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима подразумјева успостављање савременог начина управљања градом и унапређење рада градске администрације, како би се могло одговорити потребама развоја и захтјевима грађана. Стратешки циљ се остварује кроз реализацију оперативних циљева како је наведено у Табели 2.:

Табела 2. Стратешки циљ С1 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С1:Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима	С1:О1 Кључно учешће Града у располагању и управљању ресурсима
	С1:О2 Рационално искориштен простор
	С1:О3 Очувана и унапријеђена животна средина
	С1:О4 Лидер енергетске ефикасности
	С1:О5 Повећана ефикасност градске администрације
	С1:О6 Уравнотежен развој урбаног подручја града

Оперативни циљ С1:О1, везан је за кључно учешће Града у располагању и управљању ресурсима односи се на измјене законског оквира у располагању локалним ресурсима и није у надлежности Града. Због тога није детаљније разрађен. Међутим, постоји потреба Града да заузме активну улогу у припреми и доношењу нових или измјене постојећих прописа из области локалне самоуправе. Важно је констатовати да је Град покренуо више иницијатива за промјену законског оквира којим би се омогућило ефикасније кориштење ресурса. Како је претходним Извјештајем наглашено, Закон о преносу права својине на капиталу Републике Српске у предузећима која обављају комуналне дјелатности на јединице локалне самоуправе, представља реализован пројекат у смислу овог стратешког циља. У прилог томе је и иницијатива која се односила на измјене и допуне Закона о локалној самоуправи. Активности на реализацији овог циља одвијају се континуирано, до краја периода реализације Стратегије па у оквиру оцјене реализације пројеката, наведени пројекти имају статус: реализација у току.

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С1, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С1 обухвата 36 пројеката, од чега је:

- ❖ У потпуности реализовано 11 пројеката;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 22 пројекта;
- ❖ Нису реализоване активности у оквиру 3 пројеката.

У потпуности је реализовано 11 пројеката, а од преосталих 25 пројеката, у току је реализација активности у оквиру њих 22, што представља проценат реализације од 88% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте износи сса 83.087.656,27 КМ, према информацијама организационих јединица. Потребно је имати у виду да се ради о значајним инфраструктурним пројектима, те да су уложена средства вјероватно утрошена и у већем износу.

Према информацијама добијених од стране имплементатора пројеката, најзначајнији разлози због којих пројектне активности нису реализоване уопште или у још значајнијем обиму од наведеног су углавном недостатак финансијских средстава, као и непостојање адекватног законског оквира потребног за имплементацију пројекта у почетном периоду реализације за одређене пројекте. Такође, од реализације једног пројекта се одустало јер анализом обима активности и финансијских могућности, нашло адекватно организационо рјешење.

Такође, потешкоће у реализацији се односе и на чињенице да су дефинисани пројекти комплексни за имплементацију, те да је њихову реализацију потребно планирати кроз више фаза. Овакав начин планирања, утицао би позитивно на финансирање активности и на аналитичко праћење реализације пројеката.

3.2. Стратешки циљ С2: Диверзификована економска структура која обезбјеђује пуну запосленост

Овај циљ односи се на ширење економских активности у складу са просторном расположивости природних ресурса за раст и развој привреде. Активности су усмјерене на подстицање улоге Града у максимизацији резултата на бази ресурса којима Град располаже с циљем покретања привредне активности и раста броја нових радних мјеста те очување постојећих.

Стратешки циљ се остварује кроз реализацију оперативних циљева како је наведено у Табели 3.:

Табела 3. Стратешки циљ С2 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С2: Диверзификована економска структура која обезбјеђује пуну запосленост	С2:О1 Већа конкурентска способност Града у привлачењу инвестиција у производне капацитете
	С2:О2 Повећана запосленост
	С2:О3 Валоризоване предности административног, економско-финансијског, образовног, културног и здравственог центра
	С2:О4 Интензивна кооперација између Градске администрације и пословне заједнице
	С2:О5 Обогаћени културни, спортски и туристички садржаји

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С2, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С2 обухвата 27 пројеката, при чему је:

- ❖ У потпуности реализовано 8 пројеката;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 14 пројеката;
- ❖ Нису реализоване активности у оквиру 5 пројеката.

У потпуности је реализовано 8 пројеката, а од преосталих 19 пројеката, у току је реализација активности у оквиру њих 14, што представља проценат реализације од 74% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте износи сса 64.847.275,19 КМ, према информацијама организационих јединица.

У оквиру овог стратешког циља, планирана је имплементација значајних капиталних пројеката попут изградње конгресног центра, концертне дворане, изградња и унапређење здравствено-туристичког центра „Српске топице“ и др.

За реализацију ове врсте пројеката, потребна је сарадња са релевантним ентитетским министарствима с циљем проналаска оптималних начина финансирања њихове реализације. Такође, потребно је извршити додатне анализе за реализацију пројеката по моделу јавно-приватног партнерства како би се могле покренути иницијативе да се ови пројекти понуде приватним инвеститорима као могућност за заједничку сарадњу и партнерство са Градом у будућем периоду.

Анализом информација имплементатора, један пројекат (С2:О3:ПГ2:Пр1: Студија градске ренте) није реализован јер је важећим законским рјешењем реализован његов циљ. За неке од пројеката не постоји ни интерес приватних инвеститора (С2:О3:ПГ1:Пр1: Програм зона унапређења пословања - ВІD центри).

3.3. Стратешки циљ С3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност

Реализацијом овог стратешког циља, планирано је обезбиједити развој комуналне инфраструктуре који неће представљати ограничавајући фактор реализације других постављених циљева, а истовремено ће омогућити подизање квалитета живота у граду на виши ниво. У том контексту, здравствена заштита становништва третирана је као фактор и саставни дио савремене комуналне инфраструктуре те као потенцијални генератор развоја.

Паралелно с бољом комуналном опремљеношћу, јавља се и потреба квалитетнијег обликовања простора, у функцији хуманог становања грађана и достизања стандарда становања развијених европских земаља. У ширем оквиру инфраструктурне опремљености Града је и изградња станова за омладинску популацију и за породице с више дјеце, а све у циљу спречавања пријетеће демографске депопулације и укључивања Бања Луке у реализацију популационе политике Републике Српске.

Стратешки циљ С3 се остварује кроз реализацију оперативних циљева како је наведено у Табели 4.:

Табела 4. Стратешки циљ С3 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност	С3:О1 Развијена техничка инфраструктура за обезбјеђење комуналних услуга за града на нивоу стандарда развијених европских градова
	С3:О2 Лидер у пружању здравствених услуга
	С3:О3 Стамбена изградња у функцији популационе политике и хуманог становања.

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С3, може се закључити сљедеће:

Стратешки циљ С3 обухвата 24 пројекта, при чему је:

- ❖ У потпуности реализовано 4 пројекта;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 15 пројеката;
- ❖ Није реализовано 5 пројеката.

У потпуности су реализована 4 пројекта, а од преосталих 20 пројеката, у току је реализација активности у оквиру њих 15, што представља проценат реализације од 75% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте износи сса 86.963.564,03 КМ, према информацијама организационих јединица.

Анализом пројеката у оквиру овог стратешког циља и информација добијених од стране имплементатора, у оквиру редовног рада Градске управе, реализован је одређени број додатних активности у оквиру ових пројеката, а који нису детаљно наведени у програмско-пројектном дијелу документа.

У оквиру овог циља налазе се значајни инфраструктурни пројекти који нису само од стратешког значаја за развој града Бања Лука, већ и Републике, те су везани за планове и стратешка одређивања ентитетских институција, на које Град нема директан утицај али може препознати свој интерес и према њему се укључити у њихову реализацију.

Најзначајнији разлог за недовољну реализацију пројеката је недостатак финансијских средстава. Такође, неопходан фактор за реализацију пројеката овог стратешког циља у будућности је и интензивнија сарадња са релевантним ентитетским институцијама, како приликом реализације активности, тако и приликом извјештавања.

3.4. Стратешки циљ С4: Добро интегрисана локална заједница

Конкурентска позиција локалне заједнице све више зависи од знања и добро осмишљеног властитог развоја, који подразумијева активан допринос њених свих актера. Реализација овог стратешког циља, обезбјеђује бољу укљученост и координацију свих актера локалне заједнице у рјешавању проблема и креирању развоја града. Као резултат, очекује се ефикаснији систем управљања јавном администрацијом, који је подржан савременим информационо-технолошким рјешењима, са усвојеним и прихваћеним моделима друштвено одговорног понашања представника приватног, јавног и цивилног сектора.

Стратешки циљ С4 реализује се кроз оперативне циљеве како је наведено у Табели 5.:

Табела 5. Стратешки циљ С4 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С4: Добро интегрисана локална заједница	С4:О1 Висок ниво одговорности предузећа, институција, установа и појединаца за развој властите средине
	С4:О2 Лица са умањеном радном способношћу и тешкоћама у кретању укључена у привредни и друштвени живот града
	С4:О3 Бања Лука - град информатике;
	С4:О4 Социјална укљученост и смањење сиромаштва
	С4:О5 Реализовани приоритети омладинске политике града

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С4, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С4 обухвата 17 пројеката, при чему је:

- ❖ У потпуности реализовано 4 пројекта;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 8 пројеката;
- ❖ Није реализовано 5 пројеката;

У потпуности су реализована 4 пројекта, а од преосталих 13 пројекта, у току је реализација активности у оквиру њих 8, што представља проценат реализације од 62% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте износи сса 14.092.124,22КМ, према информацијама организационих јединица.

На реализацију пројеката у оквиру овог стратешког циља директно су утицала буџетска средства којима се финансирају социјални програми. Континуирано се реализују активности у оквиру дефинисаних пројеката у складу са расположивим средствима. Поред буџетских средстава, градска администрација, у овој области, континуирано је кандидовала пројекте за финансирање од стране донатора како би се обезбиједила и додатна средства за реализацију активности. У оквиру овог циља, дефинисани су пројекти који подразумевају активан допринос свих актера локалне заједнице у њиховој реализацији те је у складу с тим веома значајно стварање развојних партнерстава са другим организацијама, посебно цивилног друштва. Ове активности ће бити значајно унапређене формирањем локалних развојних партнерстава у оквиру реализације пројекта Локални интегрисани развој – ЛИР.

Такође, овим стратешким циљем планирани су и вриједни информационо-комуникациони инфраструктурни пројекти, на чију је имплементацију значајно утицао недостатак финансијских средстава. Потребно је у будућем периоду сагледати могућност проналазка одговарајућих партнера на реализацији ових пројеката и адекватног финансијског аранжмана за њихово финансирање.

3.5. Стратешки циљ С5: Ревитализовано сеоско подручје града са обезбјеђеним условима за одрживи развој

Овај стратешки циљ обезбјеђује привредну и демографску обнову сеоског подручја и стварање услова за његов дугорочно одрживи развој. Реализација циља значи постизање модификоване демографске структуре сеоског подручја, са већим учешћем становништва у радној и репродуктивној доби, што је основни услов његовог дугорочно одрживог развоја. На овај начин, стварају се претпоставке за усклађен развој урбаног и сеоског подручја, како с аспекта њихове привлачности за живот и рад, тако и са аспекта међусобног усклађивања развојних потреба.

Стратешки циљ С5 реализује се кроз оперативне циљеве како је наведено у Табели 6.:

Табела 6. Стратешки циљ С5 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С5: Ревитализовано сеоско подручје града са обезбјеђеним условима за одрживи развој	С5:О1 Усклађен развој сеоског подручја града
	С5:О2 Створени услови за интегрални развој сеоског подручја
	С5:О3 Очуване и унапређене природне вриједности сеоског подручја града

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С5, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С5 обухвата 8 пројеката, при чему је:

- ❖ У потпуности реализована 2 пројекта;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 4 пројекта;
- ❖ Нису реализована 2 пројекта;

У потпуности су реализована 2 пројекта, а од преосталих 6 пројеката, у току је реализација активности у оквиру њих 4, што представља проценат реализације од 67% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте и пројекте чија је реализација у току, према информацијама организационих јединица и градских јавних институција износи 25.632.869,43 КМ,

Анализом информација о разлозима недовољне реализације пројеката у оквиру овог стратешког циља, може се закључити да су то недостатак финансијских средстава и сложеност при реализацији пројеката јер је за пројекте у оквиру овог циља, карактеристично је да се активности проводе у неколико организационих јединица и градских институција што утиче на ниво координације активности у области овог стратешког циља. Зато је, за будући стратешки период, важно прецизније одредити надлежну организациону јединицу или градску институцију, која ће бити носилац имплементације оваквих пројеката. Ово би допринијело ефикаснијој координацији активности, бољем планирању и активности и буџетских средстава као и бољој имплементацији пројеката. Такође, потребно је имати у виду да за оснивање Центра за сертификацију пољопривредних производа, Град није ни надлежан, али постоји интерес за реализацију наведеног пројекта.

4. Закључци и препоруке

Рекапитулација реализације пројеката Стратегије по стратешким циљевима дата је у Табели 7.

Табела 7. Рекапитулација резултата реализације Стратегије

	Укупан број пројеката	Реализовано	Реализација у току	Није реализовано
Стратешки циљ 1	36	11	22	3
Стратешки циљ 2	27	8	14	5
Стратешки циљ 3	24	4	15	5
Стратешки циљ 4	17	4	8	5
Стратешки циљ 5	8	2	4	2
Укупно	112	29	63	20

Закључци

Закључци на основу анализе до сада постигнутих резултата у реализацији Стратегије:

- Процес реализације Стратегије одвија се под негативним утицајем економске кризе још од 2008. године. Евидентан је пад изворних буџетских прихода, а тренд реализације буџетских прихода директно је утицао на тренд реализације пројеката из Ревидираног програмско-пројектног дијела Стратегије.
- Поплаве које су се десиле на подручју Града у мају и августу 2014. године, утицале су на смањење средстава за реализацију пројеката из Стратегије и њихово преусмјеравање у реализацију хитних интервенција и санацију штета од поплава. Настале штете од поплава на подручју Града процјењене су на ссa 74.000.000,00 КМ².
- Јавно - приватно партнерство, планирано као један је од основних модела финансирања пројеката, није реализовано због недовољне заинтересованости приватних партнера, а због компликоване процедуре дефинисане Законом о јавно приватном партнерству у Републици Српској.
- Носиоци имплементације пројеката, приликом израде својих годишњих планова, требају јасније исказати финансијске потребе у буџету за реализацију пројеката из Стратегије;
- Имајући у виду претходне закључке као и друге услове у којима је Стратегија реализована, досадашњи степен реализације пројеката са процентом реализације од 74%, у контексту утврђеног планског периода, могао би се оцијенити као релативно задовољавајући.

² Подаци из Елабората о процјењеним штетама на подручју града Бања Лука проузрокованим елементарном непогодом – поплавом у периоду од 16.05. до 26.05.2014. године и Елабората о процјењеним штетама на подручју града Бања Лука проузрокованим елементарном непогодом у периоду од 6.8. до 11.8.2014. године и непогодом од 16. на 17.8.2014. године, усвојених од стране Скупштине града.

Пројекат Локални интегрисани развој

Град Бања Лука се током 2016. године, укључио у реализацију пројекта *Локални интегрисани развој – ЛИР* (у даљем тексту: ЛИР), потписујући Меморандум о разумијевању са Развојним програмом Уједињених нација у БиХ (у даљем тексту: УНДП).

Пројекат ЛИР је трогодишња иницијатива (2016. – 2019. године) коју примарно финансира Европска унија, а проводи УНДП у сарадњи са ресорним министарствима у БиХ/РС/ФБиХ и ентитетским савезима општина и градова. Услуге у оквиру ЛИР пројекта, између осталог, усмјерене су ка пружању подршке локалним развојним партнерствима у одабраним јединицама локалне самоуправе, укључујући подршку партиципативном развоју локалних стратегија, са циљем да се омогући учешће локалне заједнице у доношењу одлука релевантих за питање локалног развоја.

У оквиру реализације ЛИР пројекта, у октобру 2016. године, израђен је *Извјештај о анализи стања у Граду Бања Лука о локалним развојним партнерствима*. У оквиру овог Извјештаја, израђена је анализа стања локалних развојних партнерстава при чему су дате одређене препоруке за унапређење процеса стратешког планирања и реализације стратешких приоритета. У овом документу се констатује да је потребно успоставити потпуно ново, формализовано Партнерство за развој, обликовано на начин који ће омогућити пуну партиципативност, уз присутан мотив свих учесника, посебно представника цивилног сектора, да допринесу коначном резултату у свим фазама стратешког планирања, реализације развојних стратегија, њиховог праћења и вредновања.

Партнерство за развој представља кључни механизам за учешће заједнице у управљању локалним развојем, усмјереног ка остваривању утицаја грађана на одлучивање о економском и друштвеном развоју, те заштиту животне средине у Граду Бања Лука. Чине га три секторске подгрупе чланова: за локални економски развој, за друштвени развој и за заштиту животне средине. Приближан број чланова у свакој подгрупи је приближно 35, а потребно је, поред представника јавног сектора, водити рачуна о удјелу жена представница, те приватног сектора, невладиног сектора и маргиналних група.

У оквиру реализације ЛИР пројекта, током марта 2017. године, финализиран је и потписан *Протокол о сарадњи за локални развој* између Града Бања Лука и Пројекта ЛИР, кога проводи УНДП. Овим Протоколом, за 2017. годину, планирана је, између осталог, реализација специфичног циља 1.2. Промоција стратешких приоритета путем локалног партнерства за развоја. У оквиру реализације обавеза из Протокола, према достављеном нацрту Пословника о раду од стране УНДП-а, надлежност (улога и одговорности) Партнерства била би разматрање и усаглашавање кључних елемената израде Стратегије те улога током имплементације, а нарочито:

- разматрање стратешке оријентације за период стратешког планирања / израде Стратегије развоја,
- савјетодавна помоћ у спровођењу - имплементацији, надгледању и ажурирању развојне Стратегије,
- остала питања која Партнерство иницира и делегира на разматрање у циљу подршке развојним процесима.

У складу са наведеним, реализација активности из овог Протокола, унаприједиће процес праћења и реализације Стратегије у оквиру Градске управе, те допринијети промоцији стратешких приоритета Града и бољој реализацији пројекта из важеће Стратегије.

Препоруке

На основу анализе до сада постигнутих резултата у реализацији Стратегије препоручује се:

- Изградити нову Стратегију развоја за Град Бања Луку у складу са стандардизованом методологијом;
- Утврдити носиоце имплементације пројеката из Стратегије у складу са новом организационом структуром Градске управе и ускладити са Правилником о унутрашњој организацији послова и систематизацијом радних мјеста Градске управе;
- Формализовати локално развојно партнерство у оквиру реализације Протокола о сарадњи за локални развој који се реализује у оквиру ЛИР пројекта;
- Интензивирати сарадњу са надлежним институцијама Републике Српске и БиХ с циљем промоције пројеката Града, проналаска стратешких партнера и дефинисања могућих заједничких модела финансирања пројеката;
- Активније се ослањати на могућности реализације пројеката по моделу јавно-приватног партнерства као и дефинисати потенцијалне области реализације, сегменте и активности које је могуће на овај начин реализовати, те се активније укључити и остварити сарадњу са надлежним институцијама у циљу унапређења законског оквира у области јавно-приватног партнерства, те припреме приједлога пројеката који би се финансирани по овом моделу.
- Активније се укључити у процесе програмирања средстава из претприступних фондова путем сарадње са надлежним институцијама;
- Континуирано проводити активности на промоцији значаја реализације Стратегије унутар градске администрације али и локалне заједнице у цјелини.

5. ПРИЛОГ : Детаљнији преглед реализације пројеката по стратешким циљевима

Табела 8 : Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циљ С1 (стање 31.12.2016. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ (буџет Града и остали извори)	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Статус пројекта/ Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С1: ОДРЖИВИ РАЗВОЈ И ВЕЋА ЕФИКАСНОСТ У УПРАВЉАЊУ РЕСУРСИМА							
С1:О1: КЉУЧНО УЧЕШЋЕ ГРАДА У РАСПОЛАГАЊУ И УПРАВЉАЊУ РЕСУРСИМА							
С1:О1:ПГ1: Промјене законског оквира у локалним ресурсима							
1.	С1:О1:ПГ1:Пр1 Хармонизација прописа који регулишу располагање и управљање локалним ресурсима	Н/а	Н/а	Појашњење дато у сегменту 3.1. Извјештаја.	2008 - 2019	Савез општина и градова РС, Министарство локалне самоуправе РС	Реализација у току.
2.	С1:О1:ПГ1:Пр2 Уставно регулисање темељног облика својине јединица локалне самоуправе	Н/а	Н/а	Појашњење дато у сегменту 3.1. Извјештаја.	2012 – 2019	Савез општина и градова РС, Министарство локалне самоуправе РС и Министарство правде РС	Реализација у току.
С1:О2: РАЦИОНАЛНО ИСКОРИШТЕН ПРОСТОР							
С1:О2:ПГ1: Намјена простора							
3.	С1:О2:ПГ1:Пр1 Усвајање просторног плана за период до 2030. године	700.000,00	795.600,00	На сједници Скупштине града Бањалука одржаној 03.04.2014. године усвојен је Просторни план града Бањалука. („Службени гласник града Бањалука“ број 11/14).	2011 - 2014	Одјељење за просторно уређење	Реализовано.

4.	C1:O2:ПГ1:Пр2 Просторни план подручја спортско-рекреативног и сајамског комплекса у насељу Залужани	100.000,00 Град Бањалука 50% Општина Лакташи 50%		Донешена Одлука о изради Просторног плана подручја спортско-рекреативног и сајамског комплекса у насељу Залужани („Службени гласник града Бањалука“ број 39/08) - потписан оквирни споразум између Града Бањалука и Општине Лакташи - Планом и програмом рада Одјељења за просторно уређење у 2016. години није била предвиђена израда наведеног Плана због ограничених буџетских средства (иста неопходна ради финансирања израде стратешке планске документације-урбанистичког плана) који је локална заједница обавезна да донесе у законом предвиђеним роковима.	2008 - 2019	Одјељење за просторно уређење	Реализација у току.
5.	C1:O2:ПГ1:Пр3 Успостављање индустријских зона града	340.000,00	2.047.167,05	<i>Одсек за локални економски развој, Пословна зона „Раићи – Бања Лука“</i> У току 2016. године, у Пословној зони „Раићи – Бања Лука“ изграђене су саобраћајнице са комплетном инфраструктуром (I фаза извођења радова) у вриједности од 2.047.167,05 КМ. У првој фази извођења радова урађено је слиједеће: - саобраћајнице у дужини од 1.508,72 м - цјевоводи у дужине од 1.830,97 м - кишна канализација у дужини од 1.703,82 м - фекална канализација у дужини од 1.536,25 м - кабловска канализација у дужини од 1.805,00 м - вањска расвјета у дужини од 1.560,00 м - постројење за пречишћавање - дистрибутивни цјевоводи и уливне грађевине Наставак радова (фаза II) предвиђен је за 2017. годину.	2012 - 2019	Одсек за локални економски развој, Пословна зона „Раићи – Бања Лука“ Градска развојна агенција	Реализација у току.

6.	C1:O2:ПГ1:Пр4 Реализација „Brownfield“ инвестиција Града	400.000,00		Одсјек за локални економски развој, Пословна зона „Рамићи – Бања Лука“ У току 2016. год. у Пословној зони дјелатност су обављала три закупца, и то: „21. мај“ (1.882,74 КМ/м², мјесечно), „Ролофлекс“ (1.024,23 КМ/м², мјесечно) и „МК Мајкић“ (698,10 КМ/м², мјесечно).	2012 - 2019	Одјељење за локални економски развој, Пословна зона „Рамићи – Бања Лука“ Градска развојна агенција	Реализација у току.
7.	C1:O2:ПГ1:Пр5 Изградња градског гробља и крематоријума	23.500.000,00	18.069.566,42	Завршена прва фаза - изградња оградe. Завршена је изградња улазне партије, капеле са мртвачницом, котловнице, приступне саобраћајнице, алеја великана, гробна мјеста. Уложена средства су из буџета Града. Изграђена је саобраћајница за прикључак пута за гробље на магистрални пут. У току је рјешавање имовинских односа за изградњу нове саобраћајнице за гробље. У току 2016. године, није било инвестиција.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току/ Изграђена фаза предата на управљање.
C1:O2:ПГ2: Урбана ревитализација и обнова града							
8.	C1:O2:ПГ2:Пр1 Заштита паркова и зелених површина	1.000.000,00	26.676,00	„Инвентаризација, валоризација и атрибутизација дрвореда са анализом здравственог стања за потребе катастра Градске управе, Града Бања Лука“. Вриједност набавке 26.676,00КМ Рок 11.01.2017. године.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
9.	C1:O2:ПГ2:Пр2 Изградња нових тргова	8.000.000,00	2.100.000,00	Пројекне активности реализују се у складу са финансијским могућностима. До сада реализоване активности на поплочању Трга српских владара у периоду 2009/2010. године. Уложена средства из буџета Града су 2.100.000,00КМ. У 2015.ој, завршена је израда пројектне документације за реконструкцију улице Бана Милосављевића. У току 2016. године, није било инвестиција.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
10.	C1:O2:ПГ2:Пр3 Изградња нових и реконструкција постојећих паркова	14.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.

11.	C1:O2:ПГ2:Пр4 Уређење обала Врбаса	30.000.000,00	159.902,46	Усвојен регулациони план за уређење обала Врбаса. Трошкови израде регулационог плана износили су 159.902,46 КМ. Урађен је пројектни задатак за регулацију Врбаса у урбаном подручју, и достављен Министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства, ради изналажења средстава за израду пројектне документације. У току је тендерска процедура у Министарству за одабир пројектаната. У току 2016. године, није било додатних активности нити од стране Града нити Министарства.	2009 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
12.	C1:O2:ПГ2:Пр5 Суфинансирање изградње ботаничке баште	1.000.000,00	202.000,00	Град Бања Лука, у сарадњи са партнерима Пољопривредни факултет-Институт за воћарство, виноградарство и хортикултуру, ПМФ Бањалука, Шумарски факултет, Завод за студије и пројектовање Бањалука и Урбанистички завод РС, континуирано реализовао активности на овом пројекту од 2009. године до 2013. године.	2009 - 2013	Одјељење за привреду; Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја.	Реализован.
13.	C1:O2:ПГ2:Пр6 Легализација нелегално изграђених објеката	1.500.000,00	84.208,00	Провођење процедура легализације одвија се континуирано у складу са законским и подзаконским актима. Измјенама и допунама Закона о уређењу простора и грађењу дефинисан је рок за подношење захтјева, однос исти је 31.12.2016.године. У Одјељењу за просторно уређење је од 2008.године, па закључно са 31.12.2016. године, укупно запримљено 19.511 захтјева за легализацију бесправно изграђених објеката на подручју Града Бањалука. Највећи одзив за легализацију објеката био у току 2016. године када је поднешено 8.308 захтјева, односно 43% од укупног броја захтјева. Остварени приходи од трошкова уређења и ренте у поступку легализације за период од 01.01 до 31.12.2016. године је 525.351,70 КМ.	2009 - 2019	Одјељење за просторно уређење и Одјељење за инспекцијске послове	Реализација у току.
C1:O3: ОЧУВАНА И УНАПРИЈЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА							
C1:O3:ПГ1: Пречишћавање отпадних вода и управљање отпадом							

14.	C1:O3:ПГ1:Пр1 Градски систем водоснабјевања и одвођења отпадних вода у граду Бања Лука	37.209.338,00	37.209.338,00 Начин финансирања: - из буџета Града износ од 1.173.498,00 КМ закључно са 2014. годином; - кредитна средства КfW банке у износу од 19.558.300,00 КМ; - грант од стране њемачке владе у износу од 7.823.320,00 КМ и грант из IPA фонда у износу од 8.654.220,00 КМ.	Пројекат се реализује у континуитету. ЛОТ 1: замјена постојећег цјевовода од фабрике воде до Градског моста, изградња секундарног дистрибутивног цјевовода и замјена постојећег секундарног система у МЗ „Кочићев вијенац“ – реализација завршена 2013. године; ЛОТ 2: изградња резервоара за зону I укључујући и доводни цјевовод, изградња резервоара за зону II укључујући потисни цјевовод, изградња пумпне станице и изградња секундарног дистрибутивног система за зону II и III Туњице – реализација у току, планиран завршетак за 2015. годину; ЛОТ 3: Канализација Карановац - Новоселија, колектор за канализацију на десној обали Врбаса са припадајућом секундарном мрежом, колектор за канализацију на лијевој обали Врбаса са дијелом припадајуће секундарне мреже, препумпне станице и колектор за канализацију на десној обали Врбаса (од психијатрије до споја са постојећим код потока Јуларац - реализација завршена у 2014. години.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја - Јединица за имплементацију пројекта	Реализовано
15.	C1:O3:ПГ1:Пр2 Израда студије за пројекат „Изградње колектора и постројења за пречишћавање отпадних вода“	200.000,00		Урађен генерални пројекат. Израђена документација потребна за реализацију пројекта према правилима „жуте књиге“.	2011 - 2013	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
C1:O3:ПГ2: Систем управљања животном средином							
16.	C1:O3:ПГ2:Пр1 Израда Локалног еколошког акционог плана за заштиту животне средине	93.800,00	93.800,00	Израђен Локални еколошки акциони план за заштиту животне средине. Израђен Локални еколошки акциони план за период 2016-2021.година, завршен и усвојен на 41. сједници Скупштине Града, одржаној 29.12.2015. године.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
17.	C1:O3:ПГ2:Пр2 Реализација Локалног еколошког акционог	14.000.000,00	232.757,53	Израђен нови докуменен ЛЕАП за период 2016-2021. У току 2016. године у оквиру реализације разних	2010 - 2019	АСГБЛ и градске институције и предузећа	Реализација у току.

	плана за заштиту животне средине			активности из области заштите животне средине вршене су следеће активности: - Мониторинг аерозагађења и буке (у континуитету) - 66.991,86 КМ; - Мјерење аероалергеног полена, (у току до 31.10.) - 20.000,00 КМ; - Израда Локалног плана заштите природе, (у току) - 4.680,00 КМ; - Израда и емитовање промотивног спота у циљу смањења аерозагађења на подручју града Бања Лука, (у току) - 5.645,25 - Обилежавање Дана без аутомобила - мјерење аерозагађења када је саобраћај обустављен и када је у току. Укупно реализована средства током 2016. године су 97.317,11 КМ.			
18.	C₁:O₃:ПГ2:Пр3 Формирање Одсјека за животну средину у оквиру Одјељења за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	50.000,00		Анализом обима активности у области заштите животне средине и финансијским могућностима Града, дошло се до закључка да није неопходно формирати посебан одсјек у оквиру Одјељења за обављање ових послова. Потребно је уредити Правилником о унутрашњој организацији послова и систематизацији и радних мјеста Градске управе града Бања Лука, односно 5 радних мјеста за обављање активности из ове области.	2015-2016	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.

19.	C1:O3:ПГ2:Пр4 Едукација грађана о потреби заштите и санкцијама	200.000,00	200.000,00	Активности у оквиру овог пројекта, континуирано се проводе кроз редовне активности рада Градске управе и надлежних институција. До сада реализована средства из буџета Града и средстава донатора у износу од 200.000,00 КМ (организована манифестација „Енергетски дани“ у 2010. и 2012. години и др.) Континуирано се проводе активности попут „Обиљежавање дана без аутомобила“ (22.9.), обиљежавање седмице, укључивање младих у израду секторских стратешких докумената и др. И у 2016. године обиљежен је 22. септембар – Дан без аутомобила под слоганом „ПАМЕТНА МОБИЛНОСТ. ЈАКА ЕКОНОМИЈА“. Манифестација традиционално одржана на Тргу Крајине и испред Музеја савремених умјетности РС са редовним активностима: полигон спретности, изложбе радова ученика, мјерење аерозагађења, обустава саобраћаја, бесплатан превоз за путнике на станици испред Боске и Поште. Нису утрошена буџетска средства за реализацију наведених активности.	2013 – 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
C1:O4: ЛИДЕР ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ							
C1:O4:ПГ1: Модернизација и реконструкција постојећих објеката							
20.	C1:O4:ПГ1:Пр1 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAP-a)- зградарство и локална производња електричне енергије	25.000.000,00	56.700,00	Активности се континуирано реализују и посебно прате изразом Извјештаја о реализацији Одрживог енергетског акционог плана (SEAP). До сада реализоване активности финансиране су из буџета Града у износу од 56.700,00 КМ. Суфинансирање санације фасада на стамбених објектима заједно са ЗЕВ. Град Бања Лука издваја из свог буџета за ову намјену 166.322,13 КМ. Пошто средства нису утрошенатаком 2016. године, износ је пребачен у 2017. годину.	2011 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове	Реализација у току.

C1:O4:ПГ2: Повећање енергетске ефикасности у потрошњи енергије							
21.	C1:O4:ПГ2:Пр1 Израда „Енергетске студије Града“	300.000,00	5.148,00	Израда Акционог плана енергетске ефикасности града Бања Лука за период 2016-2019. година. Усвоје на Скупштини Града Бања Лука 23.06.2016. године (Службени гласник Града Бања Лука број 17/16 од дана 24.06.2016. године)	2015-2016	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
22.	C1:O4:ПГ2:Пр2 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAP-а)- планирање и кориштење земљишта, рад са грађанима и заинтересованим учесницима	4.000.000,00	7.000,00	Активности се континуирано реализују и посебно прате изработом Извјештаја о реализацији SEAP-а. Исто као пројекат: C1:O3:ПГ2:Пр4. Организовање активности попут: Енергетских дана Града Бања Лука – израда бршура, плаката и другог промотивног материјала за потребе одржавања Енергетских дана Града Бања Лука. Током 2016. године, Град Бања Лука реализовао је средства буџета за ову намјену у износу од 7.000, КМ.	2011 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
23.	C1:O4:ПГ2:Пр3 Успостављање енергетског едукативног центра	150.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2013 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
C1:O5: ПОВЕЋАНА ЕФИКАСНОСТ ГРАДСКЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ							
C1:O5:ПГ1: Стварање услова за ефикасно управљање развојем							

24.	C1:O5:ПГ1:Пр1 Креирање базе података за аналитичко праћење развоја града	20.000,00	7.823,00	LEDIS софтвер је систем који пружа подршку у раду Одјељења за ЛЕР и стратешко планирање. Примјеном овог софтвера у раду Градске управе, стичу се услови за израду базе података за аналитичко праћење развоја Града као и промовисање локалног економског развоја путем интернет презентације. У току 2016. године: - потписан је Споразум о преносу имовине #23/2016 између Града Бања Лука и USAID Sida GOLD пројекта. Укупна вриједност наведене имовине (LEDIS софтвер) је 7.823,00 КМ. - доношен је Правилник о кориштењу система за управљање локалним економским развојем (ледис) и организовању база података у Градској управи Града Бања Лука (сл. гласник града Бања Лука 27/16). - извршена је презентација софтвера и обука за рад запослених у Градској управи.	2012 - 2013	Одјељење за локални економски развој и стратешко планирање	Реализовано.
25.	C1:O5:ПГ1:Пр2 Примјена система активног финансијског планирања	6.790,00	5.850,00	На захтјев Одјељења за финансије реализована је “Набавка апликативног софтвера за вођење помоћне књиге евиденције потраживања”. Набавку је провео Одсек за информатику у погледу поставке ИС и технолошке поставке. Уговор бр.12-Г-812/15 од 26.05.2015. год а његова вриједност износи 5.850,00 КМ са ПДВ-ом је закључен са фирмом “МЕДИАПРО” д.о.о. из Приједора. Софтвер је набављен у сврху праћења непореских прихода, док за пореске приходе Одјељење за финансије се ослања на евиденцију коју води Пореска управа.	2008 - 2015	Одјељење за финансије	Реализовано.
26.	C1:O5:ПГ1:Пр3 Пројекат „Управљање имовином“	50.000,00	75.192,30	У оквиру пројекта именован је Координациони тим за пројекат „Управљање имовином“ (2015. година), чији је задатак био рад на имплементацији и развоју пројекта „Управљање имовином Града“. Током 2016. године, Град Бања Лука је заједно са још три општине Ново Сарајево, Градишка и Мркоњић Град, прихватио учешће у Пројекту „Управљање имовином“ који је заједнички финансиран од стране Америчке агенције за међународни развој (USAID) и Шведске међународне агенције за развој и сарадњу (Sida), а	2011 - 2016	Градска управа и Координациони тим	Реализација у току.

				реализовао се преко партнера пројекта Агенције за развој предузећа Бања Лука - Еда и њиховог партнера - предузећа „LibusoftCicom“ д.о.о. из Загреба, као власника посебно креиране и развијене апликације/софтвера - Регистар некретнина. У 2016. години, потписани су Протокол међусобним односима у реализацији пројекта Управљања имовином као и Измјене и допуне Протокола на основу којих је Граду Бањалука дониран је софтвер/програмско рјешење за управљање некретностима, односно трошкови имплементације и лиценце. Вриједност овог софтвера процијењена је на износ од 75.192,30 са ПДВ-ом. Обавеза Града Бањалука као корисника, била је да именује тим/радну групу за рад на Пројекту, који ће присуствовати радионицама за обуку за рад у софтверу. Едукација чланова радног тима је трајала 2 мјесеца у згради Градске управе у Бањалуци, одржано је 15 радионица, које су водили представници фирме LibusoftCicom из Загреба. Радни тим је до сада унио 5460 јединица имовине, а процијењена је 881 јединица, чија вриједност износи 330.299.973,12 КМ, док је пројекција вриједности свих портфеља 1.622.287.699,52 КМ. Активности се у континуитету реализују, а процијењује се да Град располаже са преко 30.000 јединица имовине.			
C1:O5:ПГ2: Јачање услужне и развојне компоненте градске администрације							
27.	C1:O5:ПГ2:Пр1 Јачање Градске развојне агенције, Центра за развој и унапређење села и Туристичке организације града и анализа ефеката њиховог рада	5.000.000,00	238.018,00	Активности у оквиру овог пројекта проводе се континуирано у складу са годишњим плановима рада и одобреним буџетским средствима јавних градских институција.	2008 - 2019	Градска управа и јавне институције	Реализација у току.

28.	C1:O5:ПГ2:Пр2 Кадровско и материјално оспособљавање МЗ-а	4.000.000,00	2.349.754,00	Активности у оквиру овог пројекта реализују се у континуитету и у складу са финансијским могућностима Града. Град Бања Лука има 57 мјесних заједница, од којих немају све мјесне заједнице трајно обезбијеђене просторне услове за рад. Током 2016. године, реализоване су активности на санацији и реконструкцији објеката мјесних заједница Обилићево 1 и 2. Реализација активности обухватила је обнову мјесних заједница, те набавку опреме. Вриједност ових радова износила је око 50.000,00 КМ и финансирана је из буџета Града. Такође, у потпуности је изграђен објект мјесне заједнице и амбуланте породичне медицине у Донјим Колима, при чему је вриједност радова износила око 350.000,00 КМ (финансирано 70% од стране Министарства, а 30% од стране Града).	2008 - 2019	Служба за послове Скупштине града и градоначелника	Реализација у току.
29.	C1:O5:ПГ2:Пр3 Кадровско и материјално оспособљавање мјесних Канцеларија	4.000.000,00	366.500,00	Пројектне активности реализоване у складу са планом и очекиваним резултатима.	2008 - 2016	Одјељење за општу управу	Реализовано.
30.	C1:O5:ПГ2:Пр4 Пројекат GАР II - Пројекат управне одговорности	98.470,00	98.470,00	Проведене активности на јачању капацитета локалне самоуправе како би се унаприједио квалитет услуга за грађане.	2008 - 2011	EKN/SIDA/ USAID	Реализовано.
C1:O5:ПГ3: Нови извори финансирања инвестиција у граду							
31.	C1:O5:ПГ3:Пр1 Укључивање Града на тржиште капитала	100.000,00	7.704.376,00	Укључивање Града на тржиште капитала (муниципалне обвезнице).	2009 – 2014/15	Одјељење за финансије	Реализовано.
32.	C1:O5:ПГ3:Пр2 Пројекти јавно-приватног партнерства	100.000,00		Градска развојна агенција је урадила документ <i>Анализа стања примјене ЈПП-а у свијету, могућности и предуслови имплементације у БЛ.</i>	2010 - 2019	Одјељење за локални економски развој и стратешко	Реализација у току.

				- Анализирани су и препоручени сектори и специфичне области за примјену ЈПП-а. - Идентификовани су проблеми у важећој легистлативи за ову област. У 2016. години није било уговора о ЈПП-у.		планирање, Градска развојна агенција, ГУ.	
С1:О6: УРАВНОТЕЖЕН РАЗВОЈ УРБАНОГ ПОДРУЧЈА ГРАДА							
С1:О6:ПГ1: Обогаћивање урбаних садржаја							
33.	С1:О6:ПГ1:Пр1 Изградња нове и реконструкција постојеће јавне расвјете	7.000.000,00	4.427.315,44	Активности на изградњи и реконструкцији јавне расвјете одвијају се у континуитету и у складу са финансијским могућностима. У току 2016. године, реконструисана је јавна расвјета у једној улици а у шест улица је изграђена. Утрошена средства у износу од 63.300,00 КМ.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
34.	С1:О6:ПГ1:Пр2 Изградња дјечијих вртића у урбаним и руралним дијеловима града, санација постојећих и набавка савремене опреме	5.000.000,00	3.776.203,51	Континуирано се реализују активности на санацији, реконструкцији и опремању градских предшколских установа. У току 2016. године, покренут је поступак за израду техничке документације за доградњу вртића „Наташа“ у Борику, за пренамјену објекта у улици Краља Петра другог Карађорђевића, те за изградњу ограде на вртићу „Лана“ у Росулама. Урађени су локацијски услови за доградњу „Наташа“ и санацију пп у Краља Петра 2. Током 2016. године није било финансијских улагања у вртиће.	2008 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.
35.	С1:О6:ПГ1:Пр3 Изградња спортских игралишта (дјечијих и за рекреацију)	1.000.000,00	444.558,02	Активности на изградњи и реконструкцији јавне расвјете одвијају се у континуитету и у складу са финансијским могућностима. У току 2016. године није било реализације.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
36.	С1:О6:ПГ1:Пр4 Изградња и умрежавање савременог Центра цивилне заштите и ватрогасних домова	3.500.000,00	2.303.732,54	Активности на овом пројекту, реализоване су у складу са планом: - <i>Изградња прве фазе Ватрогасног дома</i> у периоду 2012-2013. године. Активност реализована из буџета Града у вриједности од 1.481.000,00 КМ. - <i>Вањско уређење Ватрогасног дома</i> (у 2014. години) које су обухватиле	2008 - 2013	Одсек за послове цивилне заштите и професионалне територијалне ватрогасне јединице	Реализовано.

				слједеће: вањско уређење око објекта ватрогасног дома, припрему и асфалтирање , израду капије и ограде са парапетним зидом, израду водовода (санитарна и хидрантска мрежа) те израда фекалне и оборинске канализације. Активности реализоване средствима из буџета Града у износу од 822.732,54 КМ. Пројектне активности у потпуности реализоване у 2014. години.			
--	--	--	--	---	--	--	--

Табела 9: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С2 (стање 31.12. 2016. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ (буџет Града и остали извори)	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Статус пројекта/ Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С2: ДИВЕРЗИФИКОВАНА СТРУКТУРА КОЈА ОБЕЗБЈЕЂУЈЕ ПУНУ ЗАПОСЛЕНОСТ							
С2:О1: ВЕЋА КОНКУРЕНТСКА СПОСОБНОСТ ГРАДА У ПРИВЛАЧЕЊУ ИНВЕСТИЦИЈА У ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ							
С2:О1:ПГ1: Рјешавање имовинско-правних односа на подручју града							
1.	С2:О1:ПГ1:Пр1 Управљање грађевинским земљиштем – дефинисање и примјена модела	200.000,00	До окончања поступка уписа Града као титулара грађевинског земљишта, није могуће дати егзактан податак о утрошеним средствима.	Поступајући по захтјеву града Бањалука, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Подручна јединица Бањалука, је дана 10.11.2014. године, доставила граду Бањалука, 209 земљишно-књижних извадка из електронске земљишне књиге у којима су уписане : СИЗ становања, СИЗ за управљање грађевинским земљиштем, СИЗ комуналних дјелатности, Стамбено предузеће Бања Лука, Предузеће за изградњу Бања Лука, Завод за изградњу Бања Лука, НОО општине Бања Лука и други правни предници града Бања Лука, са напоменом да ће се извадци из ручно вођене земљишне књиге бити достављени након извршених провјера.	2012 - 2019	Одсјек за правна питања и прописе	Реализација у току. <i>Нису достављени подаци за 2016. годину.</i>
С2:О1:ПГ2: Унапређење пословног окружења Града							
2.	С2:О1:ПГ2:Пр1 Пројекат FIAS/IFC-Спровођење регулаторне рационализације на локалном нивоу	Н/а		Пројектне активности реализоване у складу са планом. Уложена средства су 100% од стране FIAS-а.	2008 - 2009	Одјељење за привреду; FIAS	Реализовано.
3.	С2:О1:ПГ2:Пр2 Пројекат SPIRA	12,5 мил. USD за БИХ		Поједностављивање активности издавања дозвола и режима инспекција.	2008 - 2010	Одјељење за просторно уређење; Одсјек за информатику и USAID/SPIRA	Реализовано.

4.	C2:O1:ПГ2:Пр3 Програм субвенционисања МСП путем активне политике комуналних накнада	30.000,00	514.340,00	У оквиру активне политике комуналних накнада 2014. године смањене су комуналне таксе за истицање пословног имена за привредна друштва и самосталне радње из области индустрије и грађевинарства, а поред тога, од плаћања ове комуналне таксе ослобођени су привредници који први пут покрећу дјелатност. Према издатим рјешењима о ослобађању од плаћања комуналне таксе за истицање пословног имена, током 2016. године по овом основу привредна друштва и самостални предузетници остварили су ослобађање од плаћања у вриједности од 250.000 КМ. На тај начин Град је индиректно подржао нова инвестициона улагања и запошљавање нових радника.	2013-2019	Одјељење за привреду и Градска развојна агенција,	Реализација у току.
C2:O1:ПГ3: Успостављање привредне сарадње на регионалном и глобалном нивоу							
5.	C2:O1:ПГ3:Пр1 Пројекат прекограничне сарадње (СВС - II компонента IPA фонда ЕУ)	1.000.000,00	52.892,61 (суфинансирање пројекта кроз плате, односно редован рад запослених током припреме и имплементације пројекта)	Надлежне организационе јединице Градске управе и градске институције, континуирано проводе активности на припреми и имплементацији пројекта у оквиру програма прекограничне сарадње. У току 2016. године, припремљен је и предат пројектни приједлог <i>Културно наслијеђе - стратешки ресурс за одрживи развој</i> , у оквиру Програма прекограничне сарадње Хрватска-Босна и Херцеговина-Црна Гора, са партнерима градом Задром и општином Херцег Нови. <u>Циљ пројекта</u> је повећање конкурентности туристичке понуде на пројектном подручју, стварањем заједничке туристичке понуде у градовима Бања Лука, Задар и општини Херцег Нови, кроз валоризацију културног наслијеђа на принципима одрживог развоја. <u>Очекивани резултати су:</u> 1. Креирана два нова туристичка производа (туристичка рута и фестивал), 2. Отворена и опремљена два туристичка центра (у Бањој Луци и Херцег Новом) и умрежена са задарским, 3. Најмање 60 радника у туризму обучено на теме осигурања квалитета,	2009 - 2019	Градска управа и јавне институције	Реализација у току.

			стандардизације културног наслијеђа и управљања дестинацијом, 4. Реконструисани објекти културног наслијеђа (тврђаве Кастел и Форте Маре). Укупна вриједност пројекта је 1.880.514,20 еура, од чега је за Град Бању Луку предвиђено 1.020.873,55 еура (грант у износу од 765.655,16 еура, а наше суфинансирање у износу од 255.000,00 еура). Дана 17.02.2017. године, Агенција за регионални развој Републике Хрватске – Уред за Управљање програмима сурадње, регионални развој и заједничка тајништва је послала допис у којем је пројектни приједлог одбијен.			
--	--	--	--	--	--	--

C2:O2: ПОВЕЋАНА ЗАПОСЛЕНОСТ							
C2:O2:ПГ1: Успостављање дугорочних (трајних) механизма запошљавања							
6.	C2:O2:ПГ1:Пр1 План развоја МСП: Стратегија развоја сектора МСП и предузетништва за период 2010-2015. године – пројекти за повећање броја запослених	2.280.000,00	2.701.72346 (2.696.348,00 KM Одјељење за привреду и Буџет пројекта „Покрени свој бизнис“ 5.375,46 KM)	<i>Одјељење за привреду</i> Град Бања Лука како би повећао број запослених реализује пројекте : <i>Подстицаји за запошљавање нових радника</i> и <i>Субвенције за samozapoшљавање нових радника у производним и услужним дјелатностима.</i> У оквиру ова два пројекта у периоду од 2013-2016. године укупно је запослено 445 радника. У 2016. години путем субвенција за запошљавање нових радника, запослено је 114 радника, а уз помоћ субвенција за samozapoшљавање запослено је 40 незапослених лица. <i>Градска развојна агенција</i> Агенција је учествовала у реализацији Програма за додјелу субвенција за ново запошљавање и samozapoшљавање у производним, занатским и услужним дјелатностима кроз одржавање обука из писања пословних планова за 40 start up предузећа и предузетника који су конкурисали. На крају четворочасовне обуке сви полазници су имали самостално урађене пословне планове који су били неопходан дио документације, а пружена им је и техничка помоћ и информације приликом комплетирања докумената за пријаву. Обрађиваене су и теме везане за маркетинг, управљање кадровима и финансијски сегмент у вођењу предузећа. Свим апликантима који нису били информатички оспособљени и који нису имали могућност да попуне образасце бизнис плана, пружена је могућност да то ураде уз помоћ запослених у Агенцији. Градска развојна агенција је почетком 2016. године у циљу јачања капацитета предузетника као и подстицања samozapoшљавања и стварања нових радних мјеста, реализовала пројекат „Покрени свој бизнис“. У склопу овог пројекта организована су три врсте семинара које је похађало 15 учесника, од којих је 10 предало пословне планове. Од пристиглих пословних	2010 - 2019	Градска развојна агенција и Одјељење за привреду.	Реализација у току.

				планова, из пољопривредне дјелатности су два, услужне дјелатности 5, производне дјелатности 1 о кућне радиности 2 пословна плана. Регистроване су двије услужне радње и једно пољопривредно газдинство што је резултовало запошљавањем 4 нова радника.			
7.	C2:O2:ПГ1:Пр2 Иновациони центар Бања Лука	5.000.000,00	3.450.621,87 (Град 236.000,00, остали оснивачи и норвешки партнери)	Иновациони центар је почео са радом 2010. године чиме је обезбјеђено окружење за подстицање развоја малих и средњих предузећа у области иновативних технологија. Пословни инкубатор Иновационог центра је у функцији и капацитети инкубатора су у потпуности испуњени односно експлоатација инкубатора је у континуираном току. За рад Иновационог центра је обезбјеђен простор, чији закуп се финансира од стране Министарства науке и технологије Републике Српске чиме су испуњени очекивани резултати и главне активности предвиђени Стратегијом. Иновациони центар је од почетка рада до данас запримио преко 200 пословних идеја, подржано је преко 75 тимова и 31 фирма а број запослених који је учествовао у реализацији ових пројеката износи преко 300. Тренинг одјељење Иновационог центра је организовало преко 40 тренинга које је похађало преко 1500 полазника док је у оквиру ИЦБЛ-а реализовано преко 20 пројеката подржаних од стране домаћих и иностраних донатора.	2010 - 2019	Град Бања Лука - Одјељење за локални економски развој и стратешко планирање, Влада Републике Српске, Универзитет у Бањалуци, Универзитет у Сарајеву, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа	Реализовано.
C2:O3: ВАЛОРИЗОВАНЕ ПРЕДНОСТИ АДМИНИСТРАТИВНОГ, ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКОГ, ОБРАЗОВНОГ, КУЛТУРНОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ЦЕНТРА C2:O3:ПГ1: Осавремењавање услужних садржаја Града							
8.	C2:O3:ПГ1:Пр1 Оснивање мултисервисног центра за пружање услуга домаћинствима	60.000,00		Током 2015. године урађен је концепт пројекта. Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 – 2019	Градска развојна агенција	Није реализовано.

C2:O3:ПГ2: Нови програм ренте на подручју урбаног дијела града							
9.	C2:O3:ПГ2:Пр1 Студија градске ренте	100.000,00		Чланом 82. Закона о уређењу простора и грађењу дефинисан је начин утврђивања висине ренте, односно као основица за израчунавање висине ренте служи просјечна, коначна, грађевинска цјена 1 m ² корисне површине стамбеног и пословног простора из претходне године за подручје јединице локалне самоуправе. Имајући у виду наведено, не постоје основе за реализацију овог пројекта.	2013 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
C2:O4: ИНТЕНЗИВНА КООПЕРАЦИЈА ИЗМЕЂУ ГРАДСКЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ПОСЛОВНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ							
C2:O4:ПГ1: Програм јавне и пословне кооперације							
10.	C2:O4:ПГ1:Пр1 Програм зона унапређеног пословања (BID центри)	420.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава и незаинтересованости приватног сектора.	2012-2019	Градска развојна агенција	Није реализовано.
11.	C2:O4:ПГ1:Пр2 Промоција Града Бањалука као пословног партнера	160.000,00	160.796,10 Пројекат „Bussines Friendly Certification – BFC“ финансиран је од стране њемачке Агенције за међународну сарадњу (GIZ) у износу од 20.000,00 КМ.	Одјељење за привреду Одјељење за привреду је у протеклом периоду био носилац активности на пројекту сертификације Града као повољног пословног окружења - Bussines Friendly Certification - BFC). Град Бања Лука је добио сертификат у мају 2015. године. Градска развојна агенција Већина активности Агенције везаних за сертификацију Града, су прешле у надлежност Одсека за локални економски развој. Агенција је током 2016. године радила на анкетању привредног сектора и другим активностима у склопу припреме за ресертификацију предвиђену за 2017. годину.	2012 - 2015	Одјељење за привреду. Градска развојна агенција – Центар за инвеститоре	Реализовано.
C2:O4:ПГ2: Развој МСП							
12.	C2:O4:ПГ2:Пр1 План развоја МСП: “Стратегије развоја сектора малих и	30.862.500,00	11.647.291,64	Предлаже се разматрање продужења рока постојеће Стратегије развоја малих и средњих предузећа и предузетништва 2010-2015 и прилагођавање исте измијењеној Стратегији	2010 - 2019	Градска развојна агенција	Реализација у току.

	средњих предузећа и предузетништва за период 2010-2015 године“			развоја града у складу са промјенама Стратегије развоја града. <i>Гарантни фонд</i> Као мјера из Програма подршке развоју малих и средњих предузећа и предузетништва омогућила је лакши и повољнији приступ неопходним финансијским средствима. Од оснивања издата је 51 гаранција у износу од 805.388,00 КМ. Тиме су пласирана кредитна средства у износу од 1.400.000,00 КМ крајњим корисницима за набавку опреме, ново запошљавање, проширење производње, унапређење извозних послова чиме је запослено више од 50 нових радника. <i>Програм субвенција за камате по кредитима за које се издају гаранције Гарантног фонда</i> 2016. године су исплаћене субвенције дијела камате плаћене током 2015. године, за кориснике кредита који редовно отплаћују мјесечне анuitете према анuitетном плану и редовно измирују пореске и друге обавезе. Одобрава се субвенција 50% камате на годишњем нивоу, тако да крајња камата за корисника кредита, у складу са Анексом II Уговора, износи 3,50%. У 2016. години, 18 корисника кредита стекло је право на субвенцију, те је исплаћен износ од 12.893,32 КМ. Детаљније информације о наведеним активностима дате су у редовним годишњим извјештајима Градске развојне агенције.			
C2:O5:ОБОГАЋЕНИ КУЛТУРНИ, СПОРТСКИ И ТУРИСТИЧКИ САДРЖАЈИ C2:O5:ПГ1: Културни и спортски идентитет града							
13.	C2:O5:ПГ1:При Политика развоја културе и спорта	50.000,00	67.000,00	Активности реализоване у оквиру Одјељења за друштвене дјелатности.	2013 - 2014	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.

14.	C2:O5:ПГ1:Пр2 Стварање услова за развој креативне индустрије у областима културе и спорта	4.866.000,00	11.984.346,00 (донација 10.000,00 КМ Пењачки клуб „Extreme“)	Реализоване су сљедеће активности: - Континуирано суфинансирање програма и пројеката спортских организација Града у складу са законским прописима у вриједности од 11.675.346,00 КМ; - Изградња теретане у природи код Венеција моста у 2011., у вриједности од 30.000,00 КМ; - Изградња теретане у природи на Бањ брду у 2012., у вриједности од 15.000,00 КМ; - Изградња Градске пењачке стијене у 2012., у вриједности 10.000,00 КМ из донације коју је обезбиједио Пењачки клуб „Extreme“; - Изградња теретане у природи у парку Младена Стојановића у 2013., у вриједности од 15.000,00 КМ; - Суфинансирање пројеката креативне индустрије у области културе у периоду 2009 – 2013., у вриједности од 239.000,00 КМ.	2009 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
15.	C2:O5:ПГ1:Пр3 Концертна дворана	1.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2011 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности	Није реализовано.
16.	C2:O5:ПГ1:Пр4 Конгресни центар	1.000.000,00	65.000,00	До сада реализоване активности којима је Конгресни центар био планиран да се налази у оквиру Сајамског центра. Током 2016. године није било активности на реализацији пројекта.	2014 - 2019	Градска развојна агенција	Реализација у току.
17.	C2:O5:ПГ1:Пр5 Изградња и реконструкција спортских дворана	10.000.000,00	1.368.137,35	Активности у оквиру пројекта реализују се у континуитету и у складу са финансијским могућностима Града. Закључно са 2014. годином, реализована су средства у износу од 1.000.000,00 КМ (санација и реконструкција СД Борик). У 2016. године, извршена је реконструкција СД Обилићево. Санитан улазни хол, ВПН простор, урађена нова рампа за инвалиде, санитане свлачионице, канцеларије и јавни тоалет, санација крова и дијела паркета у дворани. Средства уложена су 183.137,35 КМ.	2012 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.
18.	C2:O5:ПГ1:Пр6 Изградња базена	33.658.305,00	21.807.508,75	Изградња базена „Инцел“. Уложена су средства из буџета Града.	2008 - 2010	Градска управа	Реализовано.

19.	C2:O5:ПГ1:Пр7 Фудбалски стадион са спортско-рекреативним центром	100.000.000,00	409.221,65	<i>Градска развојна агенција</i> Градска развојна агенција је израдила Предстудијску анализу могућности реконструкције и доградње Градског стадиона у Бањалуци. С обзиром да је пројекат спортско-рекреативног центра на Бањалучком пољу предимензиониран и процјењен као преамбициозан, приједлог реконструкције иде у циљу стављања постојећег стадионског садржаја у функцију преко цијеле године. Пројекат би се прилагодио могућностима организовања концертних активности, сајамских манифестација, затим укључивању и других спортско-рекреативних удружења и клубова у кориштење садржаја. Предвиђено је стављање у функцију пословних простора у склопу стадиона давањем у закуп, док би се постојећи угоститељски објекти уредили и привели правој намјени. Крајем 2016. године је пуштен у рад помоћни терен уз стадион, а Агенција је у својој анализи дала приједлог да се на другом дијелу помоћног терена направи затворени терен, тзв. балон, којим би се увелико побољшали услови за организовање спортско-рекреативних активности. У 2016.години,на реализацију активности утрошено је 11.850,00 КМ. <i>Одјељење за друштвене дјелатности</i> Током 2016. године почела је градња помоћног терена која је завршена у 2017. години. Утрошено укупно 347.763,65КМ. Град Бања Лука је уложио 173.765,65КМ. Разлику финансирао ФС БиХ путем програма помоћи УЕФА. Износ од 174.000,00КМ.	2008 - 2019	Градска развојна агенција и Градска управа	Реализација у току.
C2:O5:ПГ2: Програм диверзификације туристичке понуде града							
20.	C2:O5:ПГ2:ПР1 Уређење комплекса Бањ брдо/Шехитлуци (угоститељски и рекреативни садржаји)	500.000,00	74.520,00	Реализован дио пројектних активности. Туристичка организација града Бања Лука је у сарадњи са компанијом Молсон корс извршила уређење пјешачких стаза на Бањ Брду. У склопу пројекта је направљена анализа стања и потреба, постављене су нове клупе, канте за отпад, излетничке гарнитуре и пјешачка	2012 - 2019	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.

				сигнализација, а извршена је и промоција пројекта кроз догађај. Вриједност пројекта је била 22.000,00 КМ. Бидиклистички клуб „Самит“ из Бањалуке уз подршку ТОБЛ-а, у 2016. години, започео је реализацију пројекта уређења стаза за брдски бидиклизам на Бањ Брду. Уређено је око 160 километара стаза са путоказима и штампане су мапе. Укупна вриједност пројекта у 2016. години је износила 20.000,00 КМ.			
21.	C₂:O₅:ПГ₂:ПР2 Развој религијског туризма	500.000,00	45.000,00	Пројектне активности реализују се континуирано. Извршена је идентификација сакралних објеката и религијских мотива, те направљена база података. Религијски туризам је промовисан путем различитих промотивних алата ТОБЛ-а као што су леци, брошуре, каталози, мултимедијалне презентације, сајмови, инфо центри, догађаји, интернет страница и друштвене мреже. Најзначајнији сакрални објекти су укључени у програме посјете и разгледања града, а формирана је и понуда у етно туризму у склопу које се дијелови религијских обичаја приказују кроз перформансе.	2012 - 2019	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.
22.	C₂:O₅:ПГ₂:ПР3 Туристичка понуда града	1.000.000,00	550.000,00	Пројектне активности се проводе континуирано. У 2016. години, извршена је анализа стања тренутне туристичке понуде Бањалуке (број смјештајних капацитета, њихова распоређеност и разноликост, врсте туристичке понуде итд.), као и промоција туристичке понуде Бањалуке путем сајмова, штампаног материјала, електронских медија, презентација и сл. Уложена средства у активности у оквиру овог пројекта су у износу од 180.000,00 КМ.	2009 - 2019	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.

23.	C2:O5:ПГ2:ПР4 Ревитализација комплекса тврђаве „Кастел“	6.000.000,00	9.207.451,56 (Град суфинансирао пројекат у износу од 2.172.396,56 КМ, а ИПА фондови око 7.035.055,00 КМ)	За реализацију пројекта <i>Ремоделација и ревитализација тврђаве Кастел</i> , Град Бања Лука је путем Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, пријавио пројекат „Реконструкција и ремоделација цјелине 9 – Историјски музеј и источно двориште“, на програм ИПА 2011, те су за исти одобрена средства у износу од 2,5 милиона евра. Током децембра 2012. године, у склопу активности на спровођењу „Љубљана процес 2“, финансираном из програма ИПА 2011, кандидован је и пројекат „Реконструкција и ремоделација цјелине 2 – Културни центар са праћећим садржајима“. Током 2013. године, одобрена средства за овај пројекат износила су 1,13 милиона евра. Током реализације оба пројекта, дио радова и попутних активности био је финансиран и од стране Града Бања Лука. Укупна средства до сада уложена у овај пројекат, а обезбијеђена из донаторских средстава (ИПА фондови), износе око 7.035,055,00 КМ, док је Град суфинансирао активности у износу од 2.172.396,56 КМ.	2008 - 2019	Делегација ЕУ, Министарство цивилних послова БиХ и Град Бања Лука - Одсјек за локални економски развој и Одсјек за стручне, протоколарне и опште послове Кабинета градоначелника	Реализација у току.
24.	C2:O5:ПГ2:ПР5 Развој авантуристичког туризма	150.000,00	75.000,00	У оквиру пројекта реализовани су значајни догађаји као што су: Европско и Свјетско првенство у рафтингу, Европско првенство у кајаку и др. Овим активностима је унапређена инфраструктура и додатно промовисана дестинација. У 2016. години, реализоване су активности у оквиру пењачког кампа <i>Drill & Chill</i> у кањону Тијесно, израда нових пењачких смјерова и промоција дестинације. Носилац пројекта је Пењачки клуб Екстрим, а ТОБЛ је помогла реализацију. Реализована су средства у износу од 25.000,00 КМ.	2012 - 2019	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.
25.	C2:O5:ПГ2:ПР6 Врбас-дестинација авантуристичког туризма	700.000,00	645.423,90	Реализован је пројекат „Vrbas Adventure Resort“ у склопу којег је подигнут ниво квалитета сигурности и услуга, изграђена је лака инфраструктура, обучени су учесници туристичке понуде, пружена је помоћ предузетницима у	2008 - 2009	Туристичка организација града Бања Лука, партнери: ЕХИТ центар и	Реализовано.

				авантуристичком туризму и вршена је промоција. Учешће Града Бања Лука је 10%, а Европске уније 90%.		Туристичка организација РС	
26.	C2:O5:ПГ2:Пр7 Изградња и унапређење здравствено-туристичког центра „Српске Топлице“	5.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2013 - 2019	Туристичка организација града Бања Лука, Министарство трговине и туризма РС, Министарство здравља	Није реализовано.
27.	C2:O5:ПГ2:Пр8 Дајак	500.000,00	21.000,00	ТОБЛ је кроз све доступне канале промоције промовисао дајак и дајакаштво као својеврсну специфичност Бањалуке и њен туристичке понуде. Током 2016. године, извршена је промоција дајака и дајакштва путем догађаја <i>Љето на Врбасу</i> , штампаног материјала, сајмова, сувенира и електронских медија. Утрошена средства у оквиру ових активности су у износу од 6.000,00 КМ.	2010 - 2017	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.

Табела 10. Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С3 (стање 31.12. 2016. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ (буџет Града и остали извори)	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Статус пројекта/ Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С3: ИНФРАСТРУКТУРНА ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ							
С3:О1: РАЗВИЈЕНА ТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ КОМУНАЛНИХ УСЛУГА ЗА ГРАЂАНЕ НА НИВОУ СТАНДАРДА РАЗВИЈЕНИХ ЕВРОПСКИХ ГРАДОВА							
С3:О1:ПГ1: Програм водоснабјевања							
1.	С3:О1:ПГ1:Пр1 Друга фаза фабрике воде „Новоселија II“	29.700.000,00	18.333.480,00	Реализоване су следеће активности: - израђена пројектна документација; - набављена процесна опрема за припрему воде; - изграђен објекат и пуштен у погон. Уложена средства у наведене активности су закључно са 2014. годином у износу од 17.875.909,00 КМ од стране Града Бања Лука, „Водовод“ а.д., Свјетске банке и Владе РС. У 2015. години уговорена је I фаза изградње опште лабораторије у Новоселији у вриједности 277.278,69 КМ. До краја 2016. године још је уложено 180.291,74 КМ, или укупно за две године 457.570,43 КМ.	2008 - 2019	Водовод а.д. Бања Лука	Реализација у току.
2.	С3:О1:ПГ1:Пр2 Изградња примарних цјевовода	14.400.000,00	2.756.401,45	Реализоване активности на изградњи примарних цјевовода у насељима: Пријаковци-Верићи, Пискавица, Чесма, Пријечани, завршетак водоснабјевања II зоне насеља Чесма – примарни систем. У 2016. години, није било изградње примарне мреже.	2009 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
3.	С3:О1:ПГ1:Пр3 Изградња секундарне мреже	17.700.000,00	5.421.850,98	Реализоване активности на изградњи секундарне мреже закључно са 2014. годином у износу од 4.699.739,98 КМ. У току 2015. и 2016. године, изграђено око 11 км секундарног цјевовода на локацијама: -насеље Доња Пискавица –Зрнићи и Шење вриједност радова 189.188,55 -Рјешавање водоснабјевања у дијелу МЗ Обилићево II у насељу Поток вриједност радова	2009 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја Водовод а.д. Бања Лука	Реализација у току.

				201.258,82 (није завршен технички пријем због недостатака) -улица Вида Симурџића вриједност радова 64.580,94 -огранак ул.Благоја Паровића –наставак вриједност радова 56.221,00 -Липљанска улица (школа Павловац) вриједност радова 58.654,70 -Насеље Доња Пискавица наставак, вриједност радова 152.210,94 - Завршена је секундарна водоводна мрежа у насељу Новаковићи, у укупном износу од 42.019,25 КМ - Завршени су радови на изградњи водоводне мреже у насељу Радосавска у износу од 266.730,19 КМ; - Завршени су радови на изградњи градског водоводног система дистрибутивне мреже на територији града Бања Лука у МЗ Пискавица-крак 3, вриједност радова 86.116,24 КМ; - Завршени су радови на изградњи примарне водоводне мреже Пискавица (Шева)- Талићи-Јаруге- крак 1, уговорена вриједност 125.027,41 КМ; Завршени су радови на измјештању цјевовода у насељу Рамићи у износу од 48.385,91 КМ; Укупно реализована средства за 2015. годину из буџета Града у износу од 722.111,00 КМ.			
4.	СЗ:О1:ПГ1:Пр4 Изградња и реконструкција водоводне мреже	5.500.000,00	2.419.483,79	<i>Водовод а.д. Бања Лука</i> Пројектне активности реализоване су у континуитету и у складу са расположивим средствима. У 2016. години до 31.12.2016. изграђено је и реконструисано 5645,10 метара цјевовода, на подручју насеља Новоселија, Мотике, Пријаковци, Чесма, Чокори, Врбања и Лауш у вриједности од 983.457,00 КМ. <i>Одјељење за комуналне послове</i> Реализација пројеката СЗ:О1:ПГ1:Пр2	2008 - 2017	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја; Водовод а.д. Бања Лука	Реализација у току.

				Изградња примарних цјевовода и СЗ:О1:ПГ1:Пр3 Изградња секундарне мреже обухватају радове који се односе и на овај циљ.			
5.	СЗ:О1:ПГ1:Пр5 Изградња резервоарског простора	9.500.000,00	1.411.986,44	Пројектне активности се реализују у складу са расположивим средствима. У току 2016. године, није било активности на реализацији овог пројекта.	2011 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
6.	СЗ:О1:ПГ1:Пр6 Даљинско управљање (водоснабдијевање)	2.000.000,00		Пројекат није реализован јер није био у саставу пројектне документације за изградњу наведених водовода.	2013 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
СЗ:О1:ПГ2: Програм топлификације урбаног дијела града							
7.	СЗ:О1:ПГ2:Пр1 Реконструкција магистралног вреловода „Борик“	15.238.923,45	15.238.923,45	Пројекат је реализован у складу са планираним активностима.	2009 - 2012	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
8.	СЗ:О1:ПГ2:Пр2 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAP-а)- даљинско гријање	20.000.000,00	9.567.127,00	Континуирано се проводе активности на унапређењу система даљинског гријања у Бањој Луци. Реализоване активности на изградњи котловница на дрвну сјечку чиме је побољшан квалитет гријања али и квалитет издувних гасова у тим подручјима Града. Током 2016. године, реализовано је: - Урађено челичних предизолованих цијеви са алармним жицама и свом пратећом опремом, израђених према европским стандардима EN 253, 1.524,36 m. - Планирано изградња и проширење мреже вреловода Космос због велике изградње будућих објеката. Реализована средства у износу од 567.127,00 KM.	2015-2019	Одсјек за локални економски развој; Градска развојна агенција; Градска управа; Топлана а.д. Бања Лука Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

СЗ:О1:ПГЗ: Програм повећања саобраћајне ефикасности града

9.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр1 Генерални и идејни пројекат аутопута Градишка-Бања Лука-Купрес	Н/а		На основу информација добијених кроз рад радних група за праћење реализације Стратегије, утврђено је следеће: - Аутопут Чатрња-Гламочани у употреби од новембра 2011. године; - Реализују се активности на осталим фазама пројекта у складу са одлуком Владе РС. Урађена је Студија оправданости и Претходна студија утицаја. Апликација за преференцијални кредит достављена је ЕХИМ банци.	2010 - 2019	Влада РС; концесионари	Реализација у току.
10.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр2 Генерални и идејни пројекти примарних градских саобраћајница	Генерални пројекат: 2.800.000,00 КМ Идејни пројекат: 4.200.000,00 КМ		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2011 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја и ЈП „Путеви Републике Српске“	Није реализовано.
11.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр3 Студија развоја јавног градског и приградског превоза путника	250.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
12.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр4 Студија гаражног и паркинг простора	120.000,00	120.000,00	Реализовано кроз двије фазе, у 2011. и 2012. години. Уложена средства из буџета Града.	2011 - 2012	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
13.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр5 Изградња гаражног и паркинг простора и имплементација Студије гаражног и паркинг простора	15.550.000,00	2.800.000,00	Током 2012. године, реализован пројекат изградње јавне гараже у Видовданској улици са 105 паркинг мјеста. У граду Бањалуци тренутно се врши наплата на 4700 паркинг мјеста. Наплата се врши путем аутомата (103 аутомата) или СМС порукама, и све је подјељено у двије тарифне зоне. Током 2016. године, уведена је наплата на 334 паркинг мјеста (на постојећим паркинзима) и постављена су два нова аутомата за наплату паркинга.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

14.	C3:O1:ПГЗ:Пр6 Изградња и модернизација градске уличне мреже	16.000.000,00	5.692.986,98	У току 2016. године, реализоване су следеће активности: Инвестиционо одржавање асфалтних саобраћајница је извршено у следећим улицама: Булевар Живојина Мишића - дио, Милана Радмана, Радоја Домановића – дио Крајишка, Паве Радана, Српских устаника-дио, Др Војислава Ђеде Кеџмановића – дио, Вида Симурџића и др. Укупно је кроз инвестиционо одржавање утрошена средства у износу од 540.065,30 КМ. Модернизација макадамских саобраћајница је извршена у следећим улицама: Петра Великог до бр. 128, Млађе Ћусића до бр. 314, Ненада Костића огранак, Козарска бр. 20, Живка Њежића, Крак Улице првог крајишког пролетерског батаљона, Подгоричка, Ул. Туњице - дио (356 m), Шарговачка - огранак код бр. 180, дио Улице Милана Бранковића, крак Улице 16 НОУ бригаде од броја 154 до 160. Укупно је модернизовано 2075 m улица, у вриједности од 204.305,90 КМ. У оквиру реконструкције градских саобраћајница изведена је реконструкција у следећим улицама: реконструкција постојећих тротоара Краља Петра I Карађорђевића - дио, Скендера Куленовића – дио, Козарска - дио, Ул. Љевчанска – аутобуско стајалиште. Укупна вриједност изведених радова на реконструкцији је 121.522,56 КМ. Укупно су реализована средства у износу од 895.893,76 КМ.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
15.	C3:O1:ПГЗ:Пр7 Припрема пројекта „Изградња обилазнице“	N/a		У току је израда студијске документације за побољшање магистралног пута М-16 Градишка – Бања Лука – Лашва (Cor network) са изградњом обилазнице око Бањалуке коју финансира Европска комисија. Уговорени рок за израду документације је март 2017. године.	2012 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја и ЈП “Путеви РС“	Реализација у току.

16.	Сз:О1:ПГЗ:Пр8 Изградња мостова	22.000.000,00	7.421,993,40	Реализована средства на изградњу моста преко ријеке Врбас у Булевару војводе Живојина Мишића са приступном саобраћајницом и инсталацијама. Реализована средства у износу од 5.277.138,23 КМ. У 2015. години почела изградња моста преко ријеке Врбање у насељу Чесма. Кредитна средства од Свјетске банке. Мост завршен – остало још да се уреде обалоутврде. Вриједност уговорених радова је 1.742.470,47КМ. У 2015. почела реконструкција пјешачког моста преко ријеке Врбас у насељу Залужани који је уништен у току поплава 2014. године. Вриједност радова је 402.384,70КМ, а средства обезбијеђена путем Фонда солидарности. Мост преко ријеке Врбас –Витаминка, урађена пројектна документација.	2009 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
-----	-----------------------------------	---------------	--------------	---	-------------	---	---------------------

17.	С3:О1:ПГ3:Пр9 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAPa)- транспорт	4.500.000,00	82.419,00	У 2016. години обиљежена је седмица мобилности под слоганом „ПАМЕТНА МОБИЛНОСТ. ЈАКА ЕКОНОМИЈА“ 22. септембра - Манифестација традиционално одржана на Тргу Крајине и испред Музеја савремених умјетности РС са редовним активностима: полигон спретности, изложбе радова ученика, мјерење аерозагађења, обустава саобраћаја, бесплатан превоз за путнике на станици испред Боске и Поште.	2011 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја; Градска управа; јавне институције и предузећа	Реализација у току.
С3:О2:ЛИДЕР У ПРУЖАЊУ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА							
С3:О2:ПГ1: Улагање у капацитете (материјалне и техничке претпоставке)							
18.	С3:О2:ПГ1:Пр1 Дислокација Хирургије из центра града у КЦ Бања Лука	Н/а		Пројекат представља дио пројекта реконструкције „Универзитетске болнице -Клиничког центра“ Бања Лука, чија је реализација у току. Извор: www.kc-bl.com	2012 - 2019	Министарство здравља и социјалне заштите	Реализација у току.
19.	С3:О2:ПГ1:Пр2 Модернизација дијагностике и секундарне здравствене заштите	Н/а		Пројекат претставља дио пројекта реконструкције „Универзитетске болнице -Клиничког центра“ Бања Лука, чија је реализација у току. Извор: www.kc-bl.com	2008 - 2019	Министарство здравља и социјалне заштите	Реализација у току.

20.	C3:O2:ПГ1:Пр3 Дислокација психијатријске клинике на локацију КЦ Бања Лука	Н/а		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2010 - 2019	Министарство здравља и социјалне заштите	Није реализовано.
21.	C3:O2:ПГ1: Пр4 Изградња и санација објеката породичне медицине	5.500.000,00	9.843.713,55	У периоду реализације Стратегије, континуирано се реализују активности на изградњи и санацији објеката породичне медицине. Кроз пројекат HSEP, у сарадњи са Министарством здравља и социјалне заштите РС, закључно са 2014. годином, реализована су средства у износу од 9.417.162,05 КМ. У 2016. години гради се амбуланта породичне медицине у Доњим Колима. Вриједност средстава која улаже Град је 48.000,00КМ. Изградња је реализована кроз партнерство са Министарством здравља и социјалне заштите РС. Завршетак објекта у Д. Колима се очекује у априлу 2017. године.	2008 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.
C3:O3: ИЗГРАДЊА СТАНОВА							
C3:O3:ПГ1: Изградња станова							
22.	C3:O3:ПГ1:Пр1 Станови за омладинску популацију – анализа могућности	100.000,00		Реализоване су активности на изради Стратегије непрофитног социјалног становања града Бања Лука за период 2015-2020.Документ је усвојен.	2013 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности	Није реализовано.
23.	C3:O3:ПГ1:Пр2 Изградња станова за породице за 4-оро и више дјеце	1.500.000,00	260.530,00	Изграђено 7 кућа са Министарством породице, за осму Град изградио темељ и прикључке на воду, канализацију. Град треба обезбједити и електро прикључак. Вриједност уложених средстава Града је 260.530,00 КМ, не располажемо подацима о висини улагања од стране надлежног Министарства. Пројекат реализован у 2013. години.	2009 - 2013	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.

24.	С3:О3:ПГ1:Пр3 Изградња стамбених објеката за породице погинулих бораца, ратних војних инвалида и бораца	5.500.000,00	5.592.667,99 (закључно са мјесецем октобром 2016. године)	Извршене су све активности које су Програмом потпуног стамбеног збрињавања и Уговорима о грађењу утврђене као обавезе Града Бања Лука- у поступку грађења стамбених објеката у насељу Ада (изграђени сви објекти, завршени сви радови, исходоване употребне дозволе за све радове и објекте): корисницима из реда чланова породица погинулих бораца и ратних војних инвалида од прве до четврте категорије (у складу са утврђеним коначним ранг-листама) на кориштење додијељено укупно 403 стана.	2008 - 2016	Одјељење за борачко-инвалидску заштиту	Реализовано.
-----	--	--------------	--	--	-------------	--	--------------

Табела 11. Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С4 (стање 31.12. 2016. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ (буџет Града и остали извори)	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Статус пројекта/ Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С4: ДОБРО ИНТЕГРИСАНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА							
С4:О4: ВИСОК НИВО ОДГОВОРНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВА И ПОЈЕДИНАЦА ЗА РАЗВОЈ ВЛАСТИТЕ СРЕДИНЕ							
С4:О1:ПГ1: Програм друштвено одговорног понашања							
1.	С4:О1:ПГ1:Пр1 Интерактивни центар Бања Лука- Азил за псе	2.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2014 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
С4:О1:ПГ2: Односи са дијаспором							
2.	С4:О1:ПГ2:Пр1 Унапређење односа са дијаспором	500.000,00	63.600,00	Реализација пројекта одвија се у континуитету од 2008.год., али због недостатка финансијских средстава није запoшeта реализација значајнијих пројеката. Са представницима дијаспоре изналазе се модели сарадње путем узајамних годишњих посјета представника Града и представника дијаспоре. Током 2016. године, подржана манифестација „Везен мост“ са 2.000 КМ.	2008 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.
С4:О2: ЛИЦА СА УМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ И ТЕШКОЋАМА У КРЕТАЊУ, УКЉУЧЕНА У ПРИВРЕДНИ И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ ГРАДА							
С4:О2:ПГ1: Програм запошљавања лица са умањеном радном способношћу							
3.	С4:О2:ПГ1:Пр1 Стимулисање запошљавања лица са умањеном радном способношћу	Н/а		Активности у оквиру овог пројекта реализоване су у складу са финансијским могућностима Града. Претходно реализован пројекат „Социо-економско оснаживање жртава мина и њихових породица“.	2012 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности и Одјељење за борачко-инвалидску заштиту.	Реализација у току.

				Током 2016. године, није било реализованих активности у оквиру овог пројекта,.			
4.	C4:O2:ПГ1:Пр2 Волонтирање лица са умањеном радном способношћу	N/a		Реализовани слједећи пројекти: - „Право на шансу“, подржан са 2.000,00 КМ од стране Града у сарадњи са Омладинским комуникативним центар; - „Локални волонтерски сервис“ подржан са 5.000,00 КМ од стране Града у сарадњи са Омладинским комуникативним центар. - „ХО Партнер“ – пројект Асистент у настави у Центру „Заштити ме“ подржан од стране Града средствима у износу од 1.600,00 КМ	2012 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
5.	C4:O2:ПГ1:Пр3 Пројекат партнерство у заједници	600.000,00	600.000,00	С обзиром да се ради о реализацији права из области социјалне заштите средства су већим дијелом из буџета Града, партнери кроз пројекте суфинансирају трошкове више од 100.000,00 КМ годишње. Реализована су два пројекта која се кроз програм УНДП-а, реализују УГ „Моја лука“ и ХО „Партнер“.	2009 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
C4:O2:ПГ2: Прилагођавање саобраћајне инфраструктуре и других грађевинских објеката несметаном кретању особа са тешкоћама у кретању							
6.	C4:O2:ПГ2:Пр1 Универзални дизајн- увођење непрекинутог ланца у праксу	200.000,00		Планом и програмом рада Одјељења за просторно уређење у 2016. години није била предвиђена израда наведеног пројекта.	2016 - 2019	Одјељење за просторно уређење	Није реализовано.
7.	C4:O2:ПГ2:Пр2 Отклањање постојећих баријера за лица са тешкоћама у кретању	200.000,00		Активности у оквиру овог пројекта реализују се кроз изградњу саобраћајница на основу изграђене пројектне документације. До сада су реализоване слједеће локације: улица Јована Дучића, Здраве Корде, Јеврејска, Булевар војводе Живојина Мишића и друге саобраћајнице које су изграђене или реконструисане.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

				У току 2016. године, нису реализоване додатне активности.			
C4:O3: БАЊА ЛУКА ГРАД ИНФОРМАТИКЕ							
C4:O3:ПГ1: Програм унапређења система управљања јавном администрацијом							
8.	C4:O3:ПГ1:Пр1 МИС-информације и увезаност институција Града	10.000.000,00	80.000,00	Са појединим партнерима (комунална предузећа) остварена електронска размјена података (за потребе издавања урбанистичких сагласности). Дигитализација просторно планске документације, Регистар формалности (списак свих услуга АСБЛ), мапа града доступни на сајту града. Потребна додатна финансијска средства и споразуми међу институцијама града за даљу реализацију. У 2016. години покренута прва фаза пројекта <i>Дигитализације архива града</i> . Покренута ЈН за набавку архив сервера која је у току.	2008 - 2019	Одсјек за информатику	Реализација у току.
C4:O3:ПГ2: Увођење нових информационо-технолошких услуга у граду							
9.	C4:O3:ПГ2:Пр1 Изградња ИТ инфраструктуре	15.000.000,00		Пројекат, који се односи на централно управљање саобраћајем и видео надзором над јавним површинама и објектима на подручју Града Бања Лука (ЦАУС), није реализован због недостатка финансијских средстава, која је потребно обезбиједити из кредитних линија, ИРА фонда или кроз јавно – приватно партнерство.	2008 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја и Одсјек за информатику	Није реализовано.
10.	C4:O3:ПГ2:Пр2 Увођење приступних тачака за бежични интернет	1.600.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2019	Одсјек за информатику	Није реализовано.

11.	C4:O3:ПГ2:Пр3 Пријемна GPS технологије у оквиру градског саобраћаја	6.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
12.	C4:O3:ПГ2:Пр4 Отварање INFO POINTA	200.000,00	48.000,00	Отворен туристички инфопоинт у надлежности Туристичке организације града Бања Лука у 2012. години. Сва средства за реализацију пројекта у износу од 48.000,00 КМ, обезбјеђена су од стране донатора.	2012 - 2013	Одејек за информатику; ТОБЛ.	Реализовано.
13.	C4:O3:ПГ2:Пр5 Увођење и пријемна GIS технологије у оквиру просторног планирања	3.200.000,00	360.224,00	Одржавање и унапређење софтвера. Активност се одвија континуирано. Уложена средства у периоду од 2010 - 2014. године, обухватају активности које се односе на одржавање GIS-а за период 2010 - 2014. године тј: проширивање модула, набавку лиценци и рачунарске опреме. GIS пројекат је дугогодишњи пројекат, без тачно дефинисаног крајњег рока. Због тога се не може прецизно говорити о степену, тј. проценту извршења самог пројекта, али ако се посматра само увођење и имплементација овог софтвера у рад Одјељења може се рећи да је овај пројекат реализован. Да би у свом пуном обиму заживио у свакодневној употребни неопходно је да и друге организационе јединице Градске управе допринесу истом, и то кроз припрему и унос података свако из свог ресора.	2008-2019	Одјељење за просторно уређење и Одејек за информатику	Реализација у току.

C4:O4: СОЦИЈАЛНА УКЉУЧЕНОСТ И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА							
C4:O4:ПГ1: Програм социјалне помоћи и подршке							
14.	C4:O4:ПГ1:Пр1 Програми за дјецу	10.000.000,00	3.030.016,50	Активности се реализују у континуитету. Сваке године Град финансира карте за превоз за Роме, продужени боравак и набавку књига за дјецу из породица са 4 и више дјеце, те за дјецу Рома. Суфинансира се и накнада за смјештај дјеце у вртићима. Током 2016. године, реализована су средства у износу од 15.000,00 КМ.	2008 - 2019	Одјељење за друштвене дјелатности и друге надлежне институције	Реализација у току.
15.	C4:O4:ПГ1:Пр2 Стамбено збрињавање социјално угрожених грађана	10.000.000,00	6.535.000,00	Активности реализоване у складу са финансијским могућностима Града. Претходно реализовани пројекти: Подршка адаптацији и стављању у функцију Дома пензионера БЛ, Адаптација постојећих стамбених објеката у власништву вулнерабилних група корисника, додјела субвенција за комуналија и др. Током 2015. године, израђена је и усвојена Стратегија непрофитног становања града Бања Лука за период 2015-2020. година. Током 2016. године, усвојена је Одлука о становима у својини града која регулише начин управљања истима. Није било утрошених средстава за овај пројекат.	2008 -2019	Одјељење за друштвене дјелатности и друге надлежне институције	Реализација у току.

16.	C4:O4:ПГ1:Пр3 Социјална заштита бораčkih категорија	15.000.000,00	2.420.798,74 KM	1. У 2016. години додијељена је једнократна новчана помоћ за 153 дјете погинулих бораца-редовних ученика/студената, у износу од по 100,00 KM, за суфинансирање трошкова набавке уџбеника, укупан износ додијељених средстава је 15.300,00 KM; 2. За суфинансирање редовних активности 11 удружења из области бораčko-инвалидске са статусом удружења од интереса за Град Бања Луку, у 2016. години додијељен је износ од 235.000,00 KM; 3. За суфинансирање 43 пројекта/програма 10 удружења из области бораčko-инвалидске са подручја Града Бања Лука, у 2016. години додијељен је износ од 173.550,00 KM; 4. У 2016. години додијељена једнократна новчана помоћ за суфинансирање трошкова лијечења за 1.524 корисника бораčko-инвалидске заштите са подручја Града Бања Лука, укупан износ додијељених средстава је 323.650,00 KM; У току 2016. године по сва четири наведена основа, у циљу заштите и побољшања социјалног положаја корисника бораčko-инвалидске заштите са подручја Града Бања Лука, из буџета Града Бања Лука додијељен је укупан износ од 747.500,00 KM.	2013 - 2019	Одјељење за бораčko-инвалидску заштиту	Реализација у току.
-----	--	---------------	-----------------	--	-------------	--	---------------------

C4:O5: РЕАЛИЗОВАНИ ПРИОРИТЕТИ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ							
C4:O5:ПГ1: Унапређење животних услова и учешћа младих људи у друштвеним активностима града							
17.	C4:O5:ПГ1:Пр1 Анализа имплементације мјера Омладинске политике Града Бања Лука (2007-2011)	20.000,00	954.484,98	Имплементиране мјере и задаци утврђени документом „Омладинска политика града Бања Лука за период 2007-2011. година“. Реализована средства из буџета за овај пројекат су 954.484,98 КМ, при чему се водило рачуна о реалним могућностима буџета Града у свакој календарској години, као и потенцијалним средствима из свих других могућих извора. Средства за анализу имплементације нису утрошена, приказана су укупна средства за реализацију омладинске политике у периоду 2007-2012. год.	2012	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.

Табела 12. Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља C5 (стање 31.12. 2016. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ за 2015. г.	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Статус пројекта/ Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ C5: РЕВИТАЛИЗОВАНО СЕОСКО ПОДРУЧЈЕ ГРАДА СА ОБЕЗБЈЕЂЕНИМ УСЛОВИМА ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ							
C5:01: УСКЛАЂЕН РАЗВОЈ СЕОСКОГ ПОДРУЧЈА ГРАДА							
C5:01:ПГ1: Програм развоја сеоских мјесних заједница							
1.	C5:01:ПГ1:Пр1 Положај и улога жене у руралном развоју града	50.000,00		Центар за развој и унапређење села уназад већ неколико година путем својих активности подстиче и подупире, останак и повратак становништва из градског на сеоско подручје града. Дугогодишњим залагањем успјели смо да укажемо на важност и улогу жене на пољопривредном газдинству и афирмишемо женску популацију за унапређењем како свог положаја тако и властите производње. Данас на сеоском подручју града Бања Лука примјетно је повећање броја домаћинстава чији су носиоци жене, такође је присутна иницијатива жена за унапређењем постојеће пољопривредне производње. Центар за развој и унапређење села у сарадњи са Еуропским едукацијским форумом, Вањскополитичком иницијативом БХ и ИЦБЛ, почео је реализацијом пројекта „Оснаживање жена пољопривредница на поплавленим подручјима БиХ“ финансираним од стране Министарства вањских и еуропских послова Републике Хрватске. На основу података и ангажовања Пољопривредне службе Центра,	2012-2019	Центар за развој и унапређење села	Није реализовано.

				петнаест жена млађе животне доби присуствовало је едукативној радионици под називом „Писање пројеката-Управљање пројектним циклусом и израда Бизнис плана у ИПАРД-у“. Кандидаткиње су указале на повјерење које имају према раду Центра и исказале интересовање за наставак активности које би им омогућиле унапређење њихове производње. Потврђена је сарадња Центра за село, Еуропског едукацијског форума као и ИЦБЛ за будући период на овом и другим пројектима.			
2.	C5:O1:ПГ1:Пр2 Стратегија руралног развоја града Бања Лука 2010-2015. – област просторног планирања и инфраструктуре	90.000.000,00	23.278.989,00	Према програму рада за 2016. годину, техничка служба Центра је обављала послове везане за редовно и интервентно одржавање водоводних објеката и дистрибутивне мреже, дезинфекцију и узорковање воде, наплату утрошка воде, као и изградњу нових водовода и прикључак нових потрошача. - Извршено 2070 различитих интервенција на техничком и санитарном одржавању водовода; - прикључено 206 нових потрошача; - ремонтовано 14 пумпи; - извршено редовно чишћење и дезинфекција резервоара и пумпних станица на свим водоводима, те 670 лабораторијских анализа воде са преко 1300 проба на присуство резидула, - изграђено 3680 м водоводне мреже. У области јавне расвјете, придржавајући се оперативног плана и у оквиру расположивих средстава изведени су радови на редовном одржавању јавне расвјете. У току 2016. године, на одржавање је	2010 - 2019	Градска развојна агенција, АСГБЛ и јавне институције	Реализација у току.

				утрошено 142.000,00 KM (буџет 30.000,00 KM и властита средства 112.000,00 км), а на изградњу 60.000,00 KM. Укупно је утрошено 202.000 KM.			
C5:O1:ПГ2: Стварање услова за јачање пољопривредне производње							
3.	C5:O1:ПГ2:Пр1 Пројекат оснивања Центра за сертификацију пољопривредних и прехранбених производа	10.000.000,00		Овај пројекат није реализован, нити је и једна од активности овог пројекта отпочела.	2008 - 2015	Центар за развој и унапређење села	Није реализовано.
C5:O2: СТВОРЕНИ УСЛОВИ ЗА ИНТЕГРАЛНИ РАЗВОЈ СЕОСКОГ ПОДРУЧЈА C5:O2:ПГ1: Рурални развој							
4.	C5:O2:ПГ1:Пр1 Студија Руралног интегралног развоја на подручју кањона Врбаса и платоа Мањаче	40.000,00	40.000,00	Студија припремљена и усвојена. У припремним активностима равноправно су учествовали и Туристичка организација града и Центар за развој и унапређење села.	2008	Градска развојна агенција	Реализовано.
5.	C5:O2:ПГ1:Пр2 Студија интегралног развоја сеоског подручја у сјеверном и западном дијелу града	40.000,00	40.000,00	Студија припремљена и усвојена. У припремним активностима равноправно су учествовали и ТОБЛ и ЦРУС.	2008 - 2009	Градска развојна агенција	Реализовано.
6.	C5:O2:ПГ1:Пр3 Стратегија руралног развоја Града Бања Лука 2010-2015.- Област пољопривреде, шумарства и лова; Област микро, малих и средњих предузећа; Област туризма	90.000.000,00	1.869.211,43 2016. година Подстицаји у	За реализацију пројеката у области примарне пољопривредне производње обезбјеђена су средства, дијелом из буџета и дијелом из властитих прихода. Споменута средства предвиђена за подстицаје примарној пољопривредној производњи реализују се кроз заједничка улагања организованих и регистрованих пољопривредних	2010 - 2019	Градска развојна агенција; Одјељење за привреду и јавне институције	Реализација у току.

			пољопривреди - 295 кандидата 705.911,85 KM (буџет) - 67 кандидата одустало - 19 кандидата одбијено Властита пољопривредна производња РЕЦ „Мањача“ 193.843,25 KM (властита средства) 2015.година Подстицаји у пољопривреди 189 кандидата 477.614,71 KM (буџет) Властита пољопривредна производња РЕЦ „Мањача“ 161.796 KM (властита средства)	произвођача и Центра. Ова активност има за циљ унапређење пољопривредне производње, самозапошљавање руралног становништва, чиме ће се повећати конкурентност породичних газдинстава. Преглед броја кандидата и утрошених средстава по врстама подстицаја за период од 2007. - 2015. године (без 2015.) ➤ БИЉНА ПРОИЗВОДЊА -Набавка садница воћа, -Подизање засада јагодичастог воћа, -Узгој шампињона, -Подизање пластеника, -Набавка хладњача -Набавка опреме 377 кандидата - 548.593,21 KM • У 2015. години 27 кандидата - 120.516,17 KM • У 2016. години 38 кандидата- 117.315,98 KM ➤ АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА - Проширење и изградња објеката за узгој животиња, - Изградња осочних јама, - Изградња и проширење рибњака, - Премије - Опрема 215 кандидата - 1.257.796,70 KM • 2015. година 40 кандидата - 196.325,94 KM • 2016.година 73 кандидата - 283.404,66 KM ➤ МЕХАНИЗАЦИЈА - Трактори - Прикључна средства 301 кандидат - 1.526.914,49 KM • 2015. година 38 кандидата- 124.808,60 KM			
--	--	--	--	--	--	--	--

				• 2016. година 52 кандидата – 254.329,21 KM ➤ ПРЕМИЈЕ ЗА ЈУНИЦЕ • 2015. година 24 кандидата - 10.950,00 KM • 2016. година 43 кандидата - 16.650,00 KM ➤ ПРЕМИЈЕ ЗА ПЧЕЛИЊА ДРУШТВА • 2015. година 60 кандидата - 25.014 KM • 2016. година 89 кандидата - 34.212,00 KM			
7.	C5:O2:ПГ1:Пр4 Развој мини погона на пољопривредним газдинствима у руралном подручју		363.669,00	У оквиру подстицајних средстава Центра предвиђено је заснивање мини погона у пољопривреди. Активности се одвијају у континуитету кроз подстицаје које додјељује Центар. Ова газдинства запошљавају значајан број радника, прижајући подршку овим произвођачима доприносимо унапређењу њихове производње, проширењу капацитета и најзначајнији сегмент – отварање нових радних мјеста. У току 2016. године, подржана су 64 кандидата – комерцијална газдинства у износу од 278.669,00 KM.	2008 - 2019	Центар за развој и унапређење села	Реализација у току.
C5:O3: ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И БИОЛОШКИХ РАЗНОВРСНОСТИ C5:O3:ПГ2: Очување и унапређење природних и биолошких разноврсности							
8.	C5:O3:ПГ2:Пр1 Студија очувања аутохтоних биљних и животињских врста	100.000,00		Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја На простору Града мало је заштићених подручја, иако за то постоје реалне основе у руралном дијелу. Потребно је такве зоне ставити под заштиту што је у	2014 - 2019	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја,	Реализација у току.

			41.000,00 (5.000,00 KM буџет Града и 30.000,00 KM из других извора)	складу са Националном стратегијом заштите биодиверзитета (НБС) и Националним планом за заштићена подручја. <i>Центар за развој и унапређење села</i> У претходне двије године, Центар је, у реализацији програма очувања анималних генетских ресурса, формирао стадо краткорогог говеда из групе – Bos brachyeros europeus, аутохтоног поријекла Bos taurus domesticus Lincus 1758, које броји 16 грла. У зачетку је формирање крда домаћег балканског магарца - Equus asinus asinus Lineus 1758, које за сада броји четири грла. За сада, на нивоу одржања постојећег бројног стања, укупно 22 јединке ове расе су у систему фармског узгоја на РЕЦ Мањача. Чињеница да за њихово држање нису потребна већа улагања јер нису захтевна у погледу исхране. Међутим, за план и програм очувања буше као аутохтоне расе, неопходна су додатна улагања и набавка мушких грла која нису у сродству са женским јединкама у стаду. И свега предходно наведеног, истичући важност очувања аутохтоних раса, предлагемо подршку овом пројекту. Реализована средства у 2016. Години су 6.000,00 KM.	Центар за развој и унапређење села	
--	--	--	---	--	---	--

ОБРАЂИВАЧ:

Одјељење за локални економски развој и
стратешко планирање
НАЧЕЛНИК

Раденко Лакетић, дипл.инж. шумарства

ПРЕДЛАГАЧ:

Градоначелник

Мр Игор Радојичић